

MAAELUMINISTEERIUM

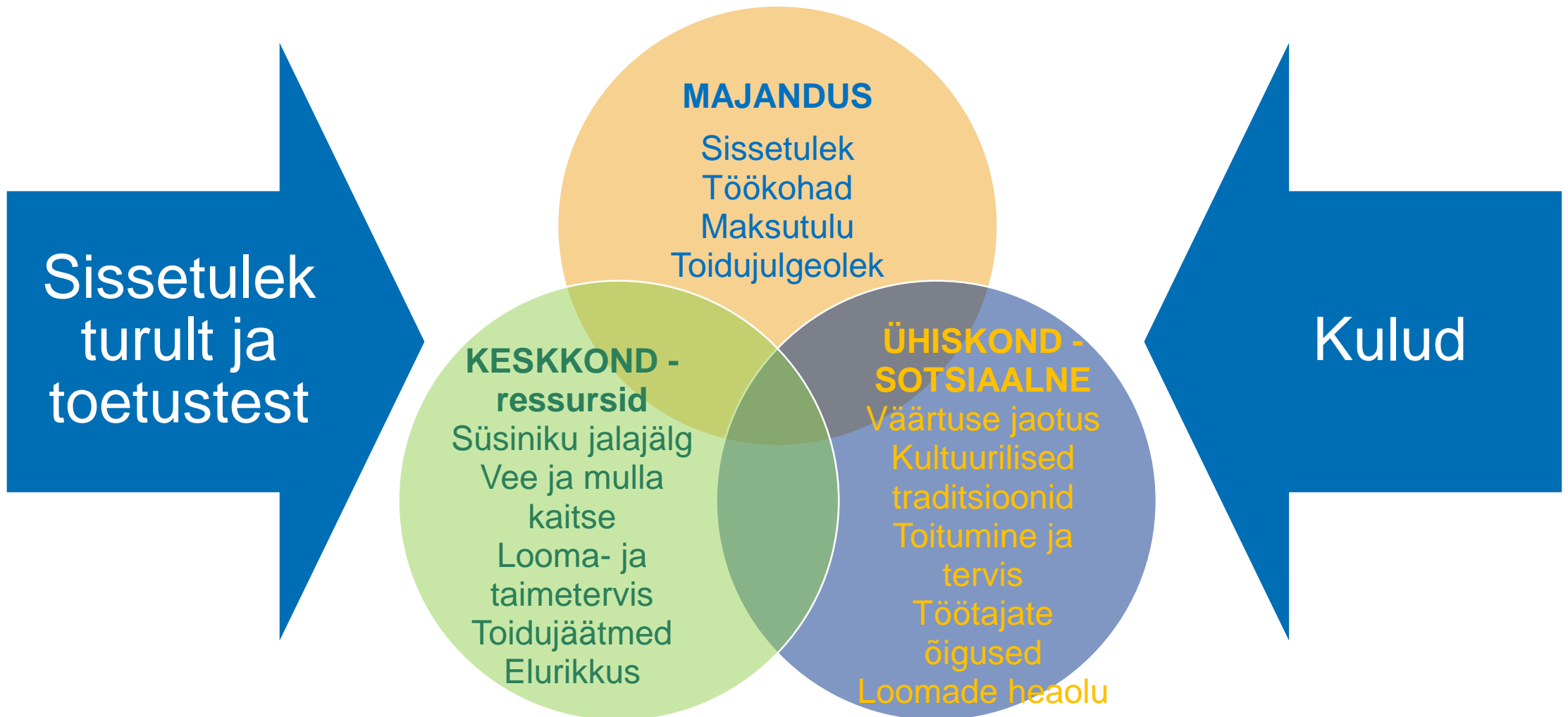
Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Seakasvatuse majanduslik jätkusuutlikkus Eestis

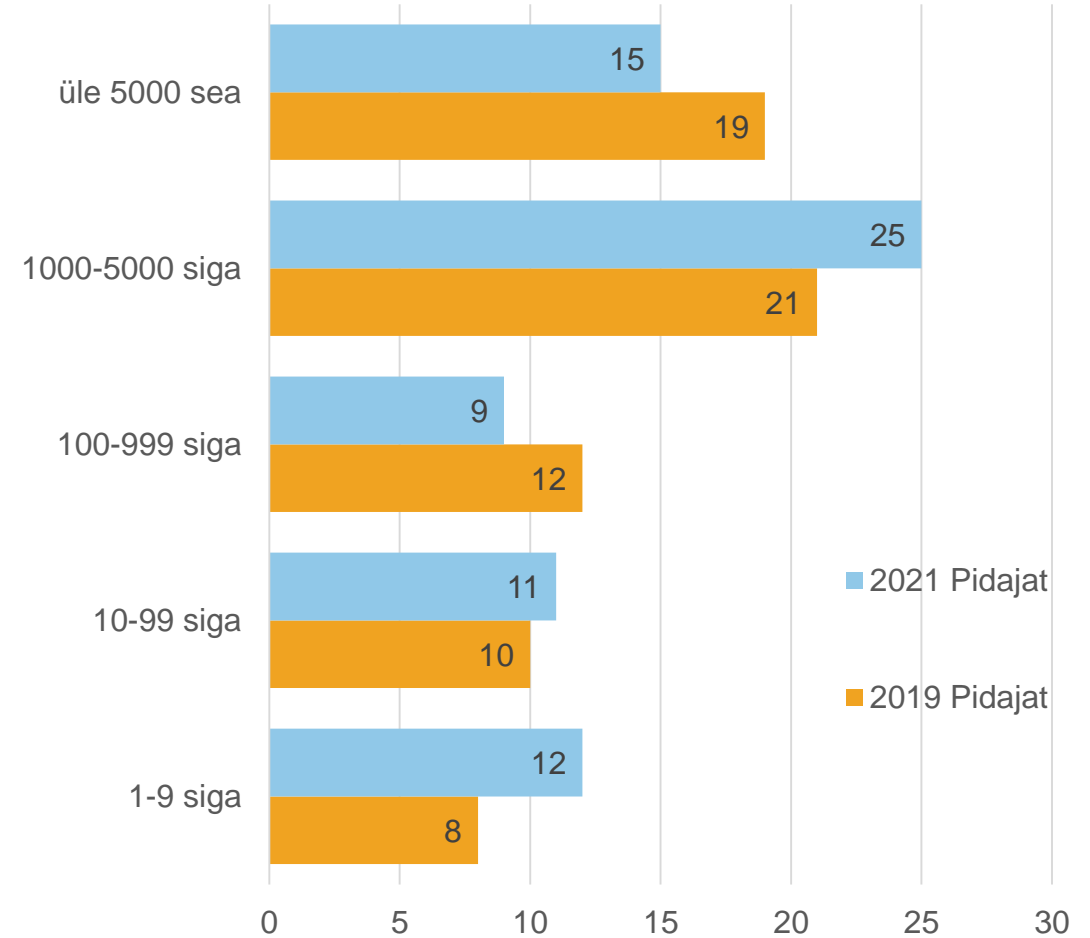
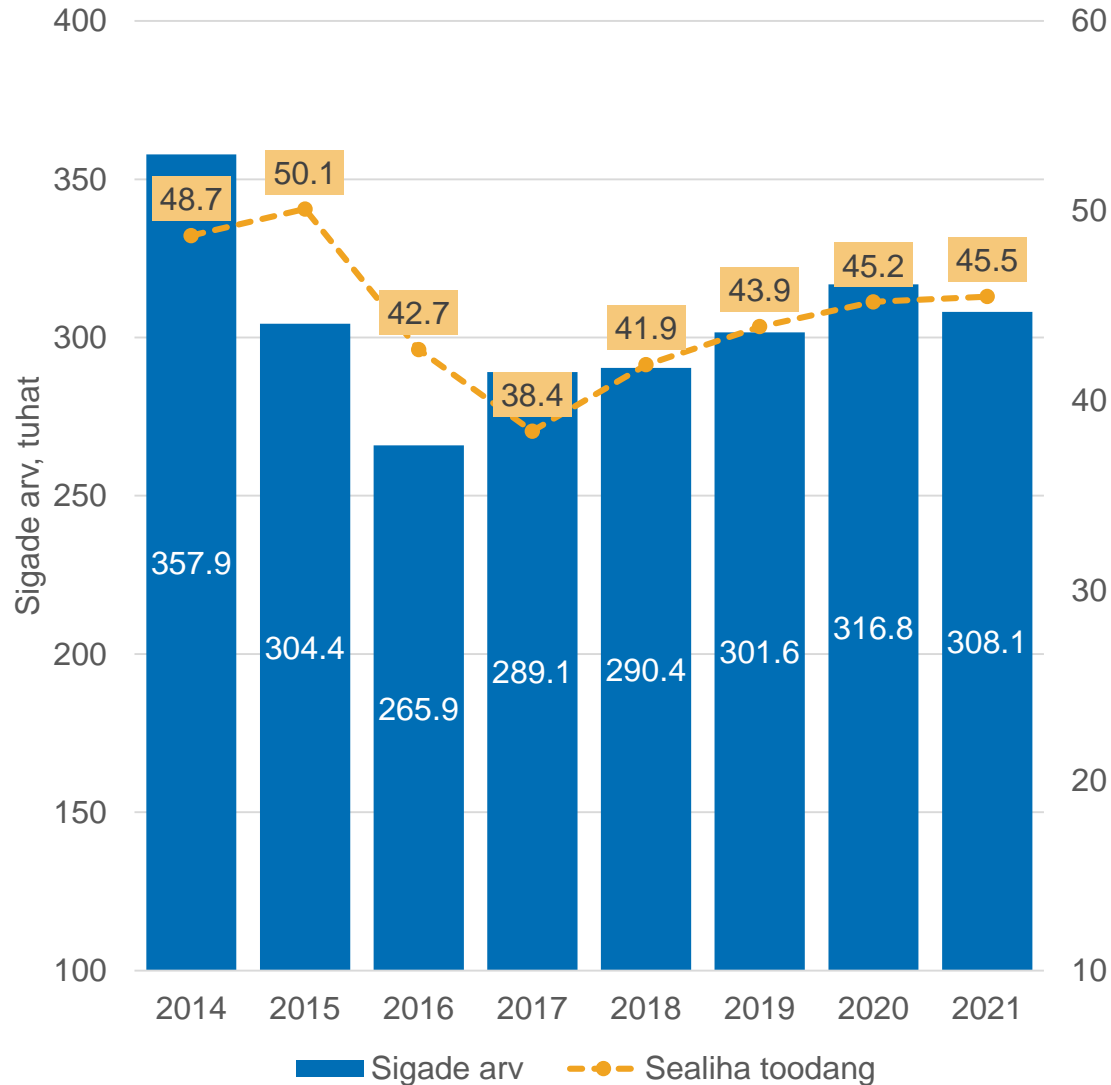
Kristel Maidre

22.11.2022

Jätkusuutlikkusele on mitu tahku

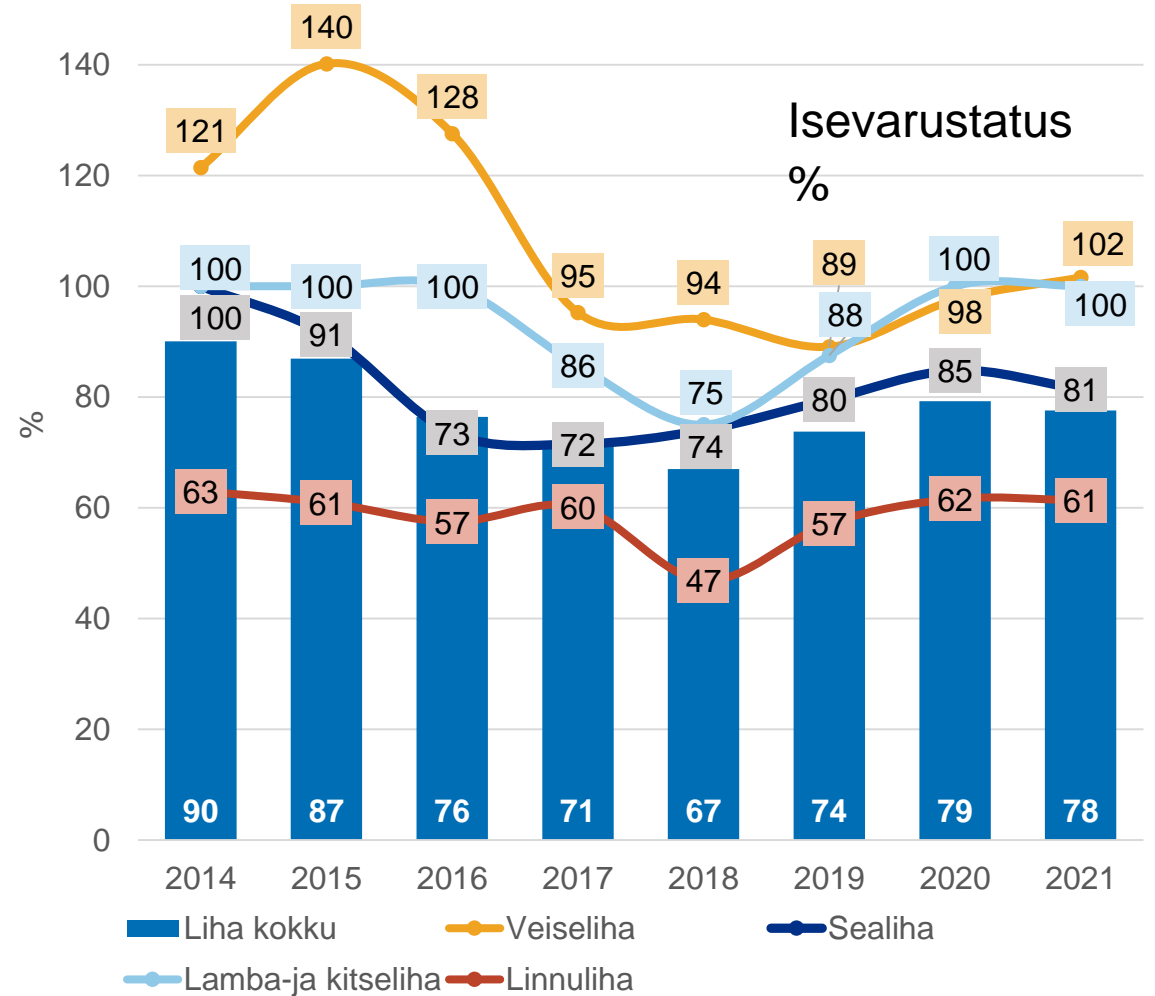
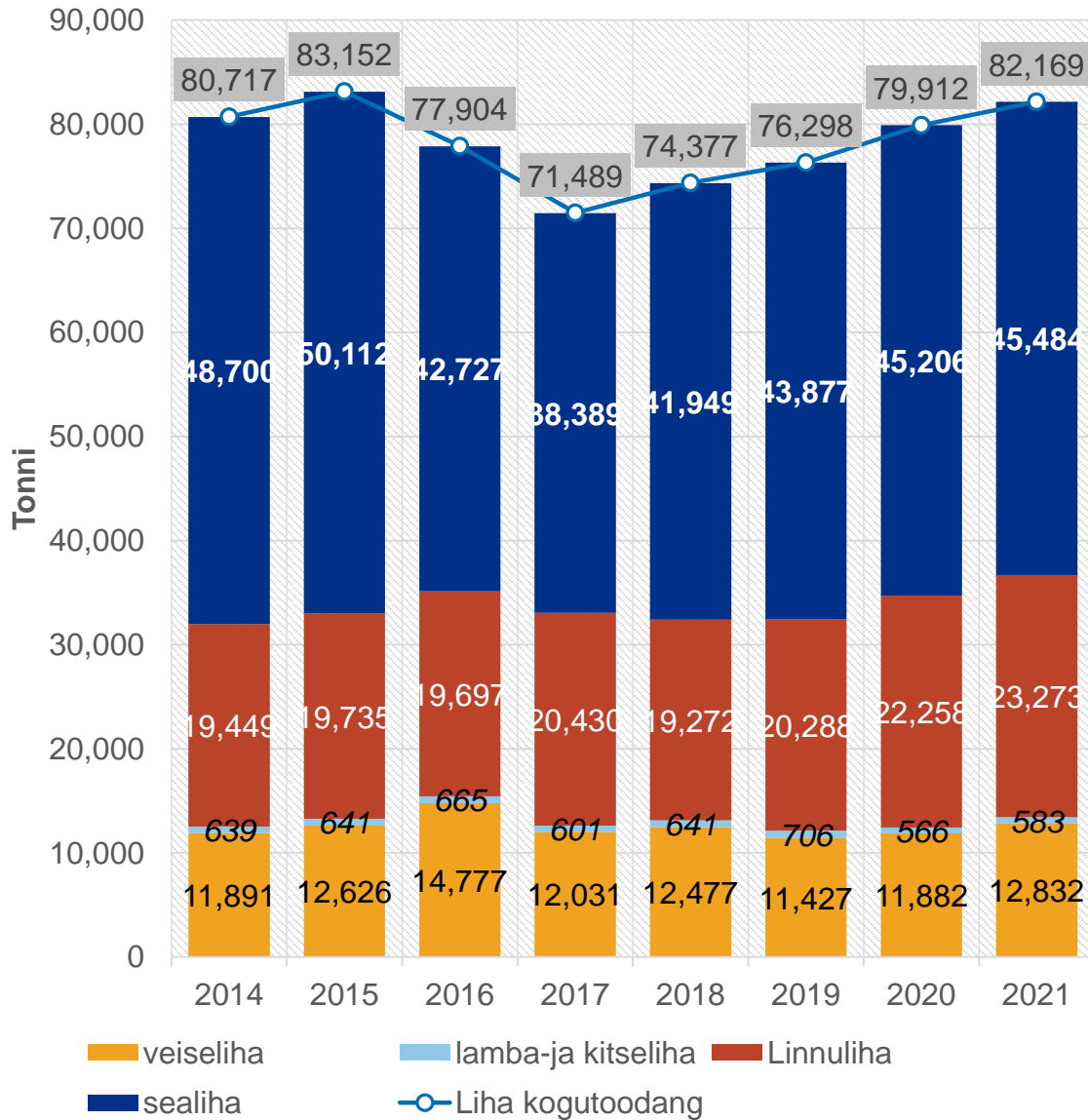

Sigade arv, sealiha toodang ja seakasvatajad

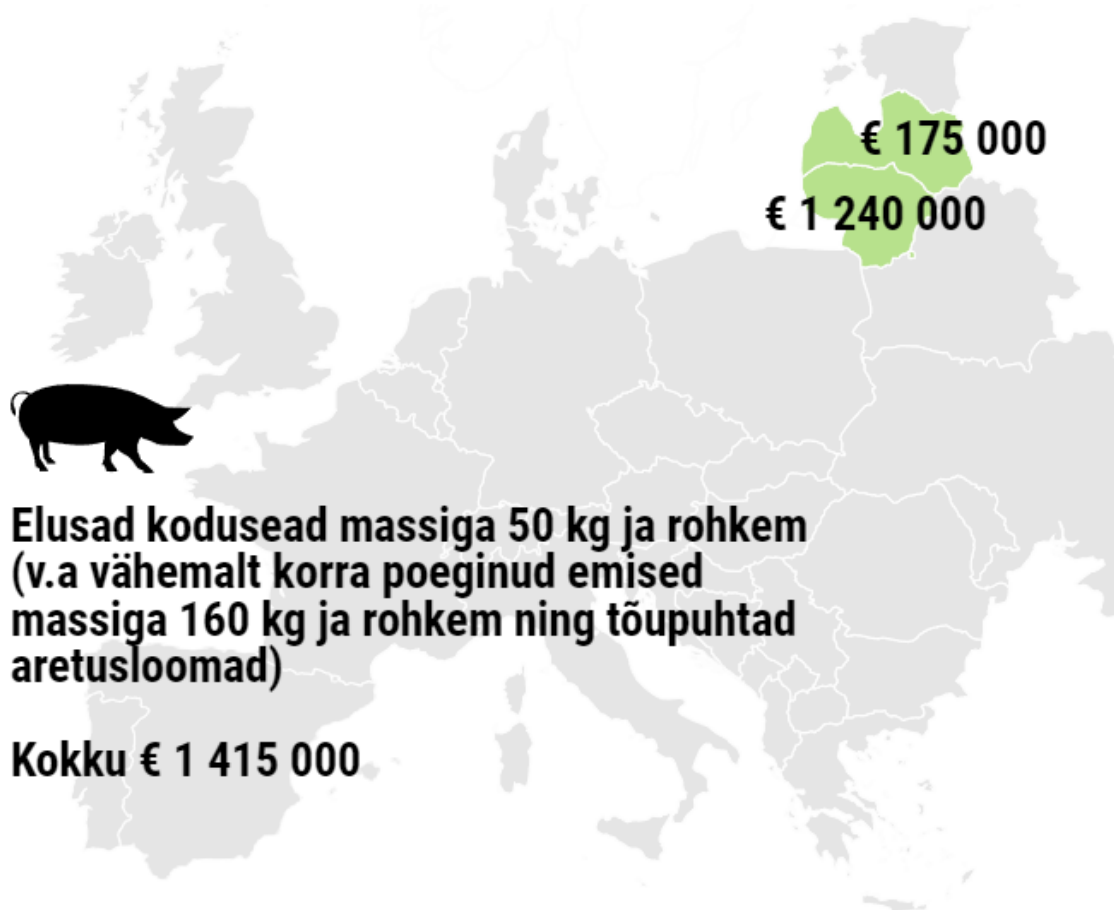

Allikas: SA,
PRIA

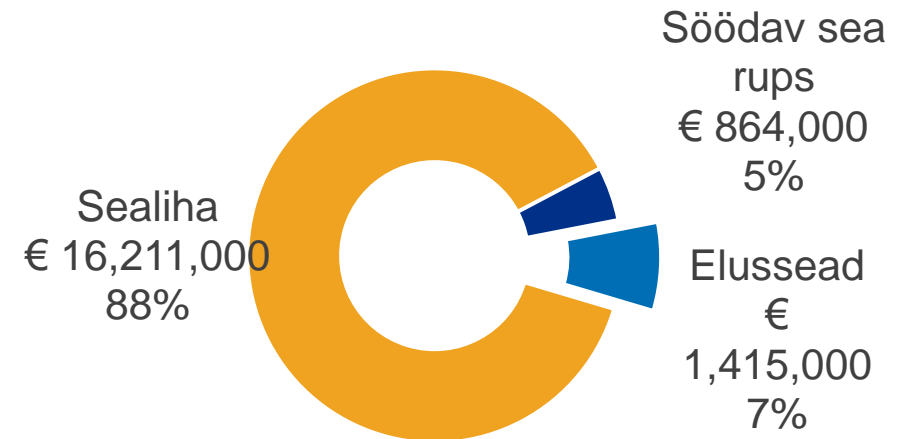
Liha kogutoodang ja isevarustus

Elussigade ekspordi sihtriigid 2022 esimesed 9 kuud

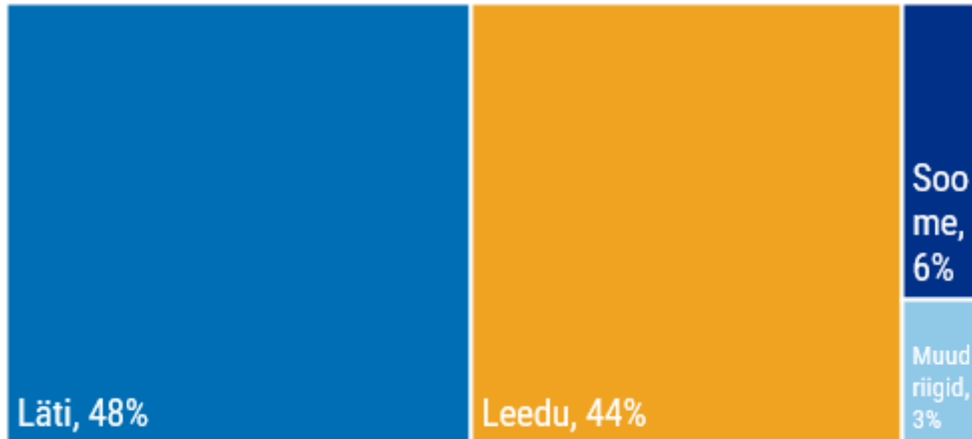
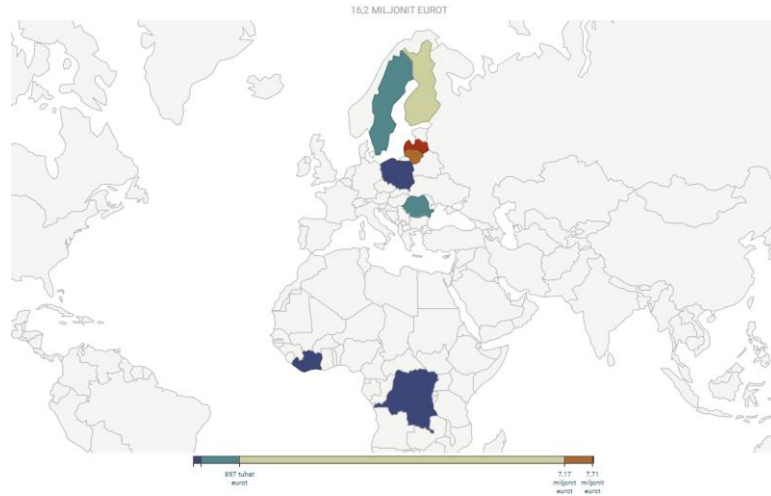

Elussigade, sealiha ja sea rupsi ekspordi
väärtus

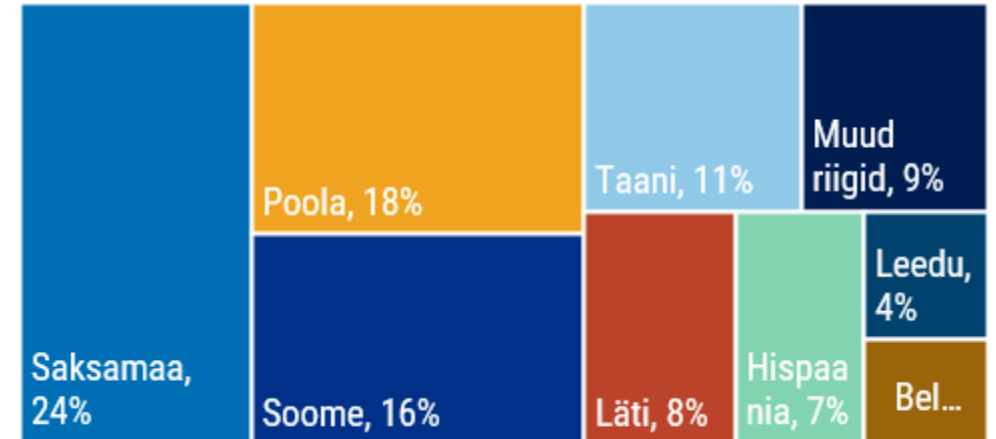
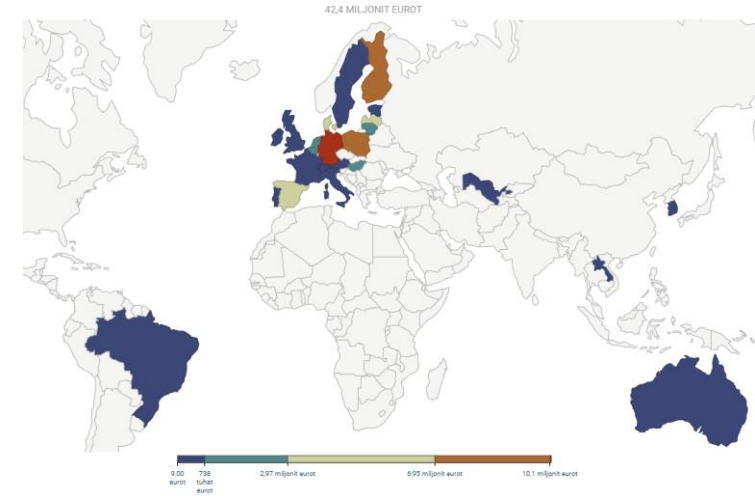

Sealiha eksport-import 2022 esimesed 9 kuud

Eesti päritolu eksport

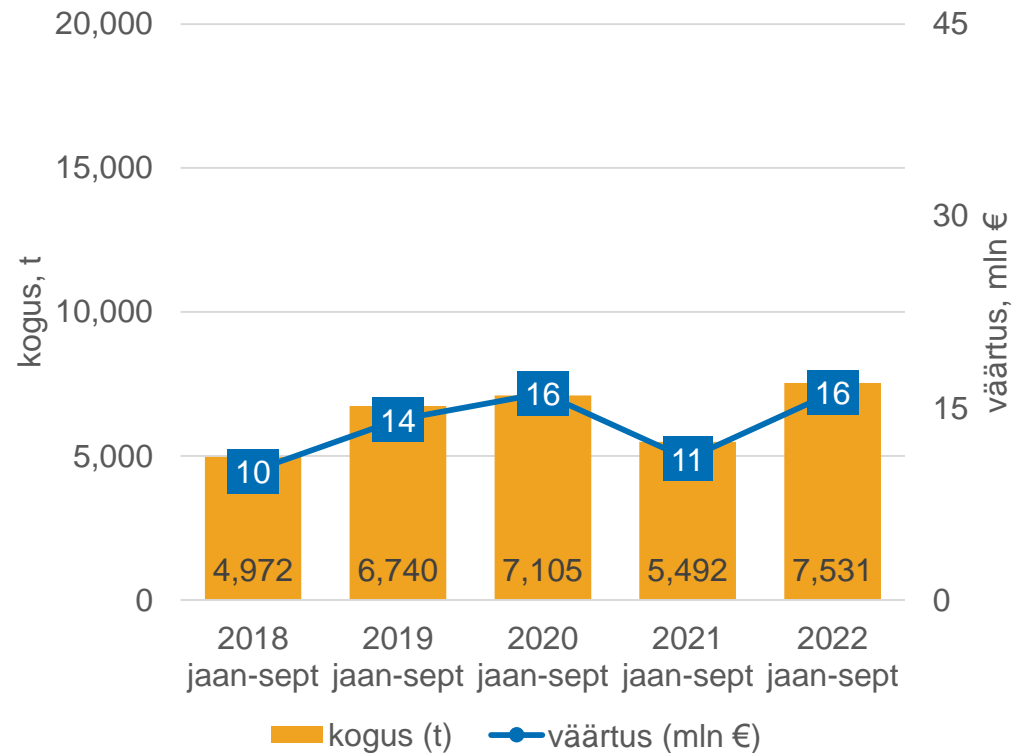

Import (päritolu järgi)

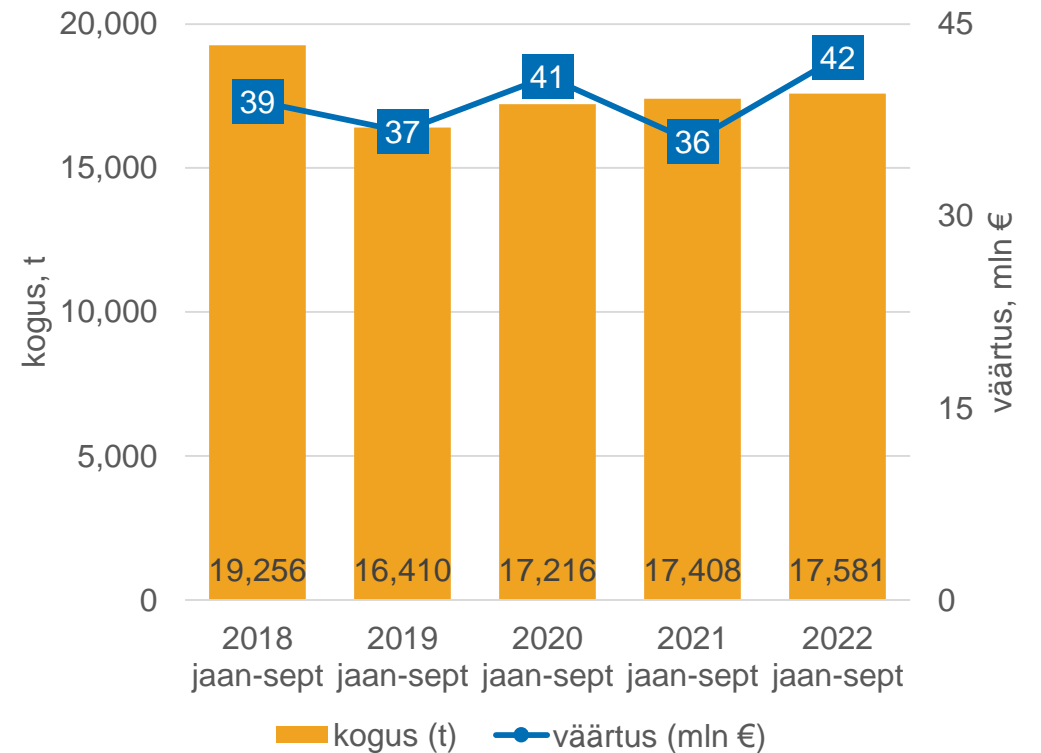

Sealiha eksport-import 2022 esimesed 9 kuud

Eesti päritolu eksport

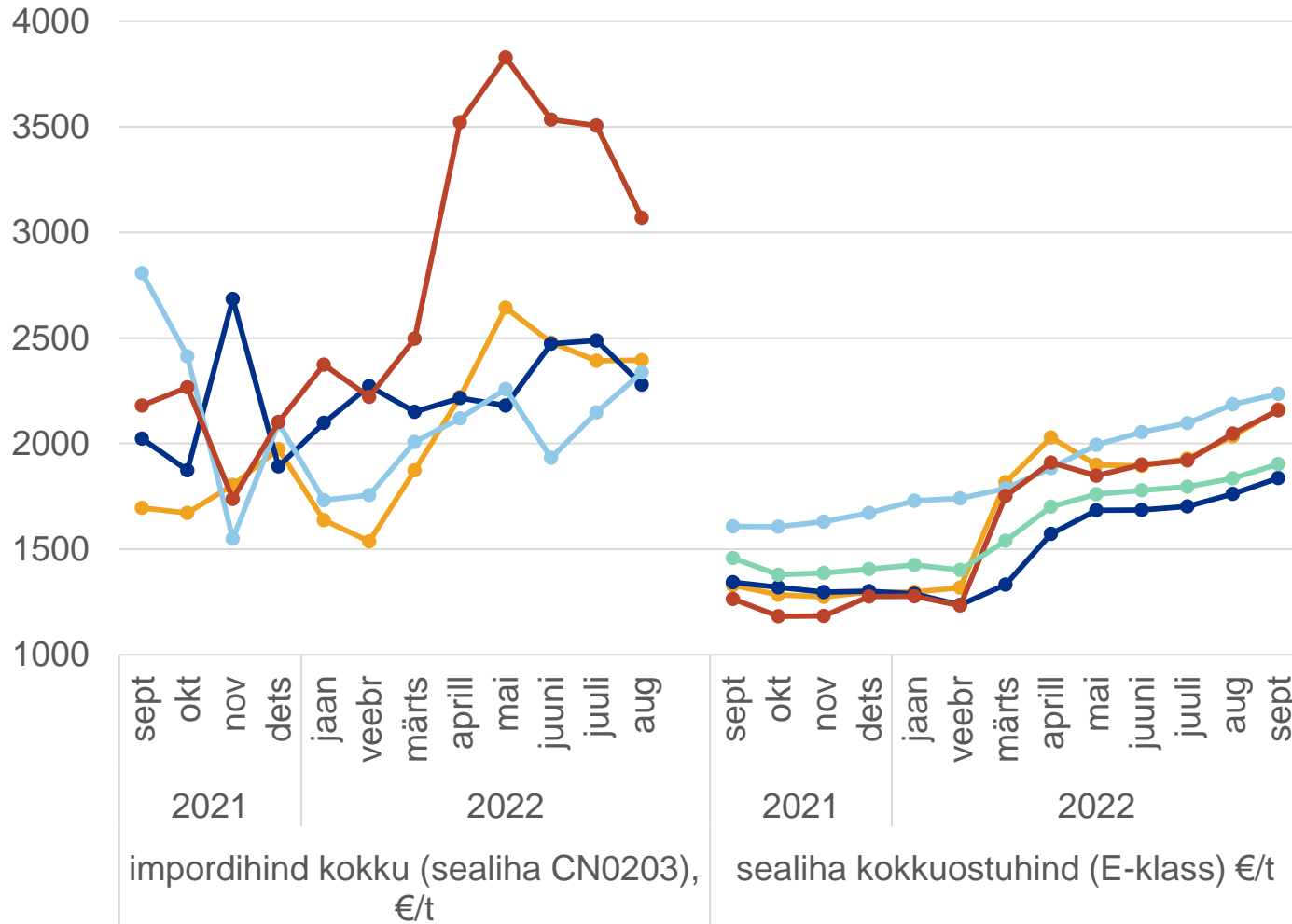

Import (päritolu järgi)

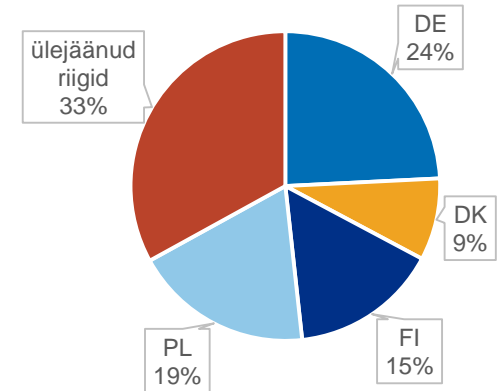

Impordihind vs kokkuostuhind päritoluriigis

€/t

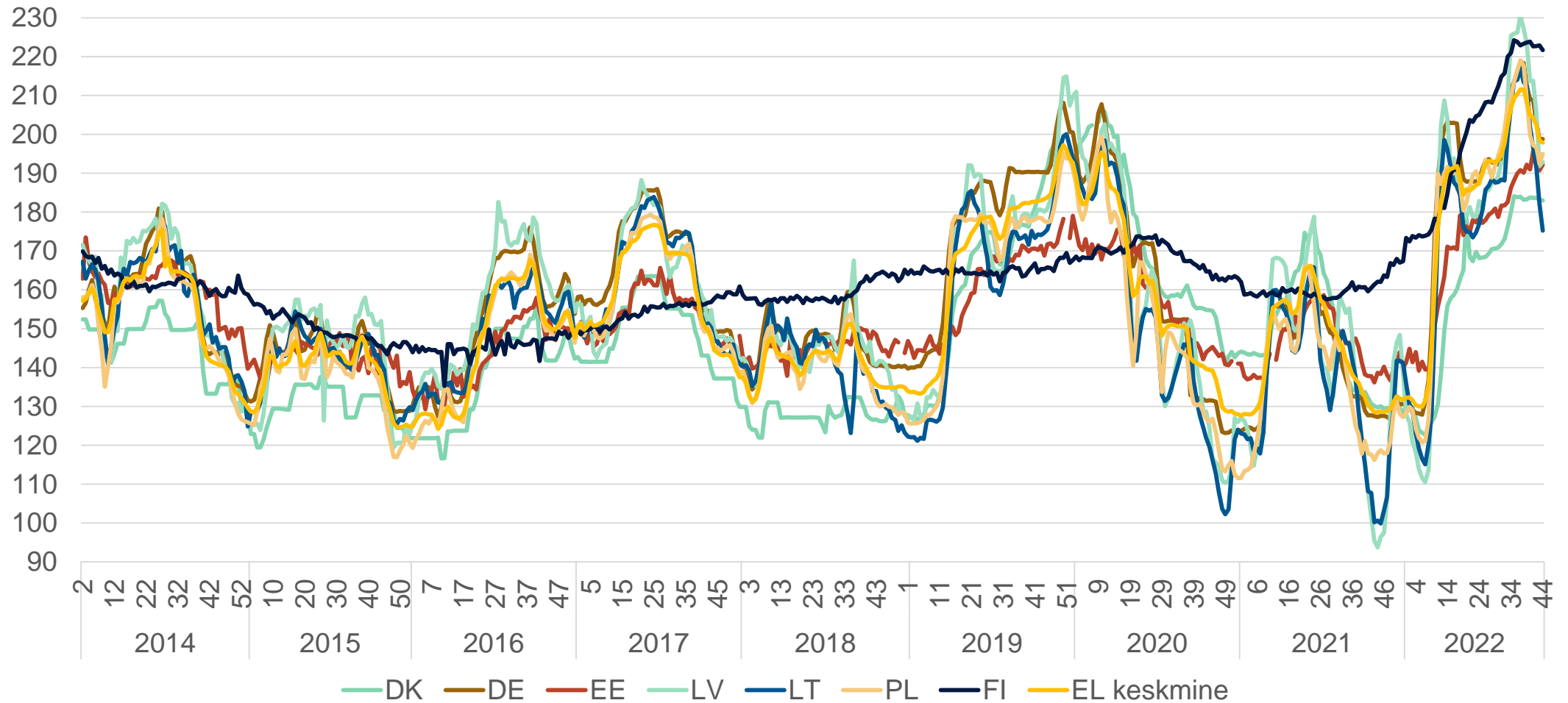

2/3 sealiha impordist 2022 8 kuuga neljast riigist (11 tuh t)

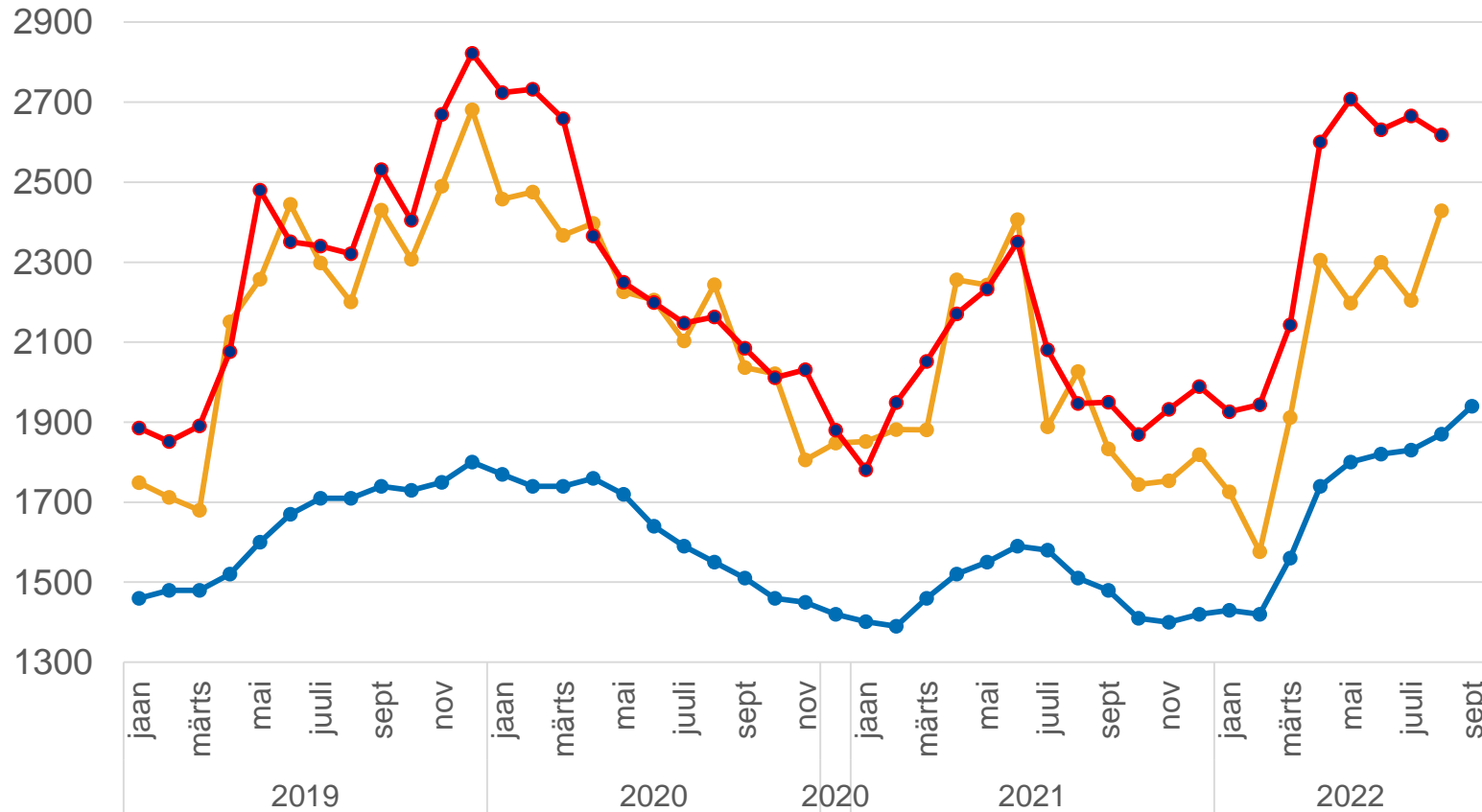

- Saksamaa
- Taani
- Soome
- Poola
- Eesti

E-klassi kokkuostuhind €/100 kg valitud liikmesriikides

Sissetulek turult - sealiha hind ja väärtus

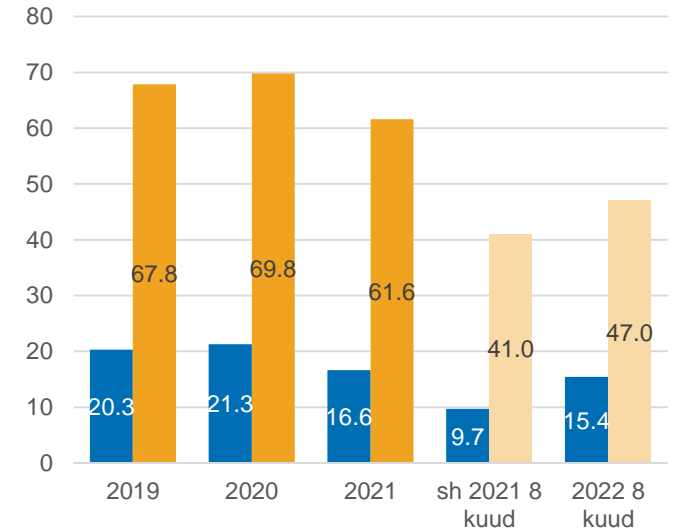

— sigade kokkuost Eestis (EKI, E-klass) €/t

— ekspordihind (sealiha CN0203) €/t

— impordihind (sealiha CN0203), €/t

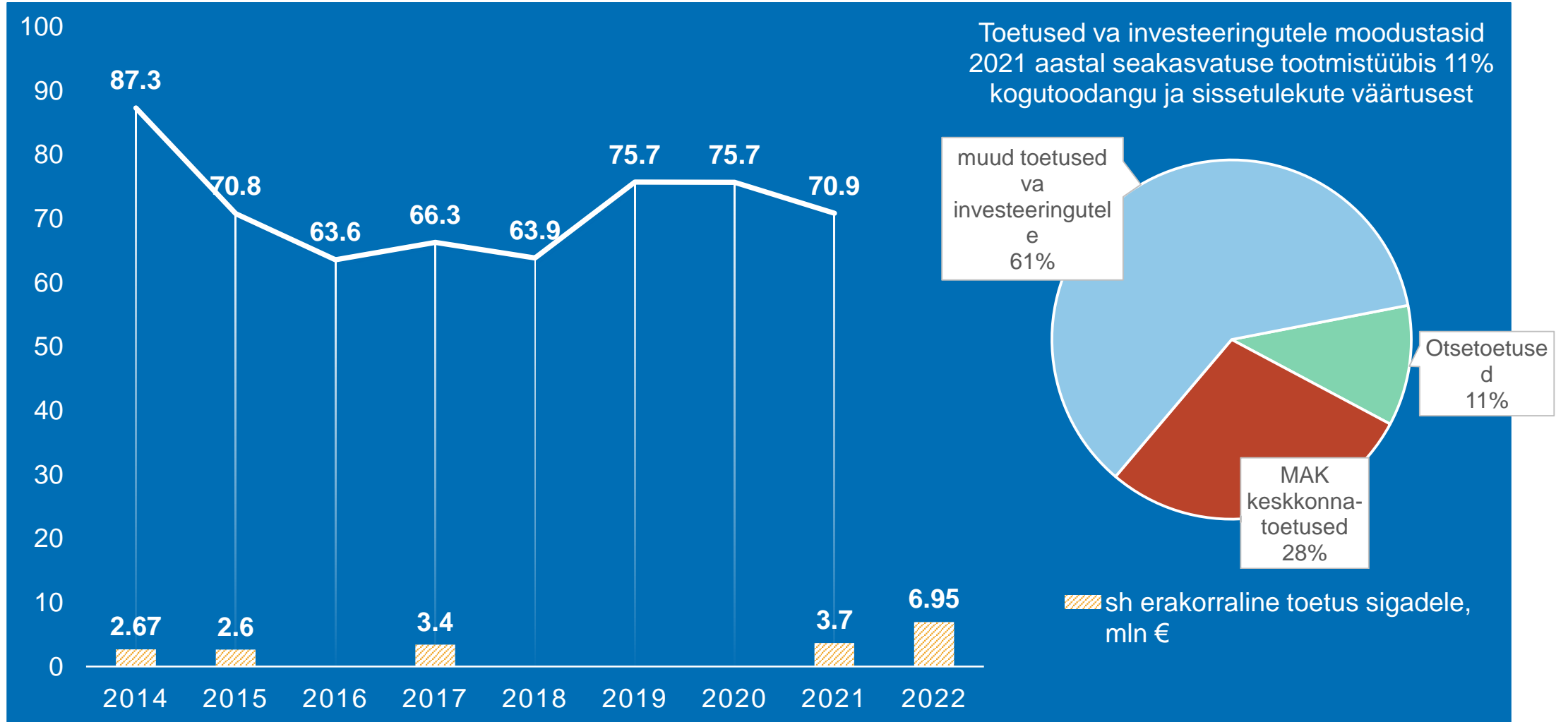
Sissetulek, mln €

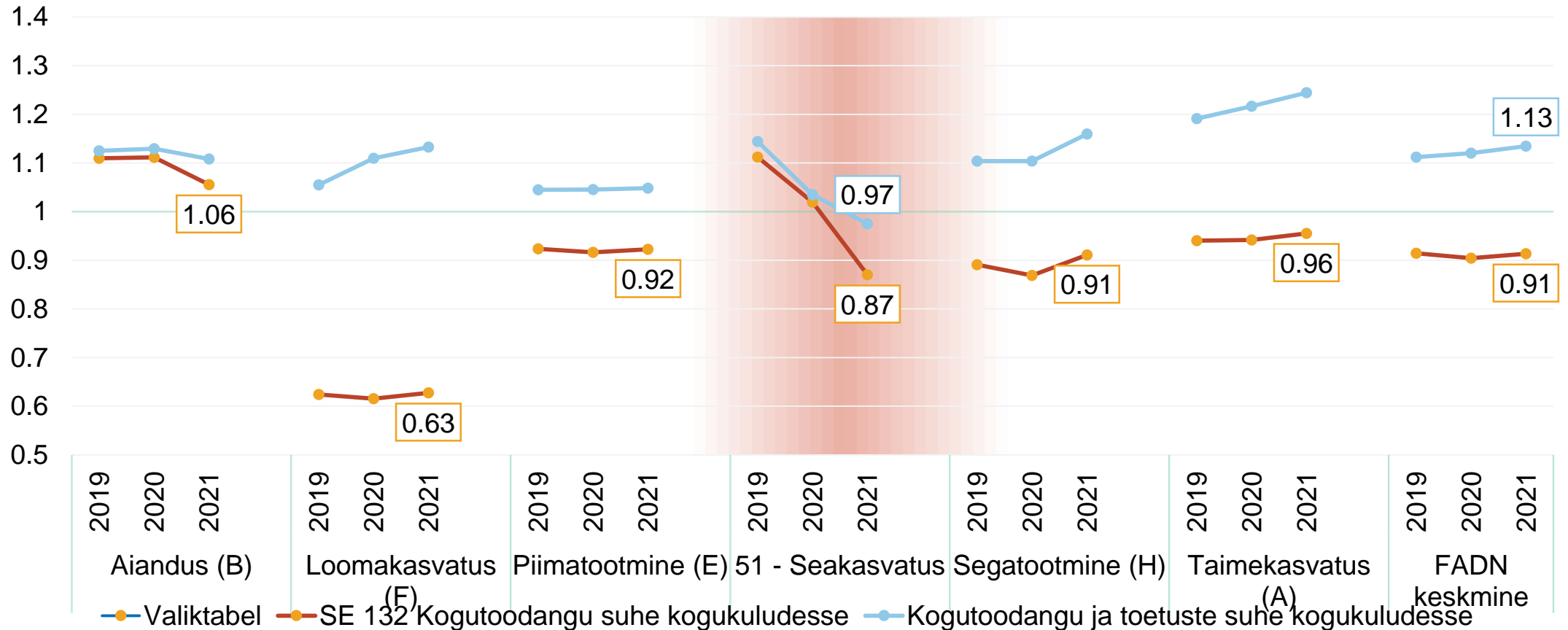
■ Eesti päritolu eksport (sealiha+elussead)

■ Kokkuost, liha maksumus

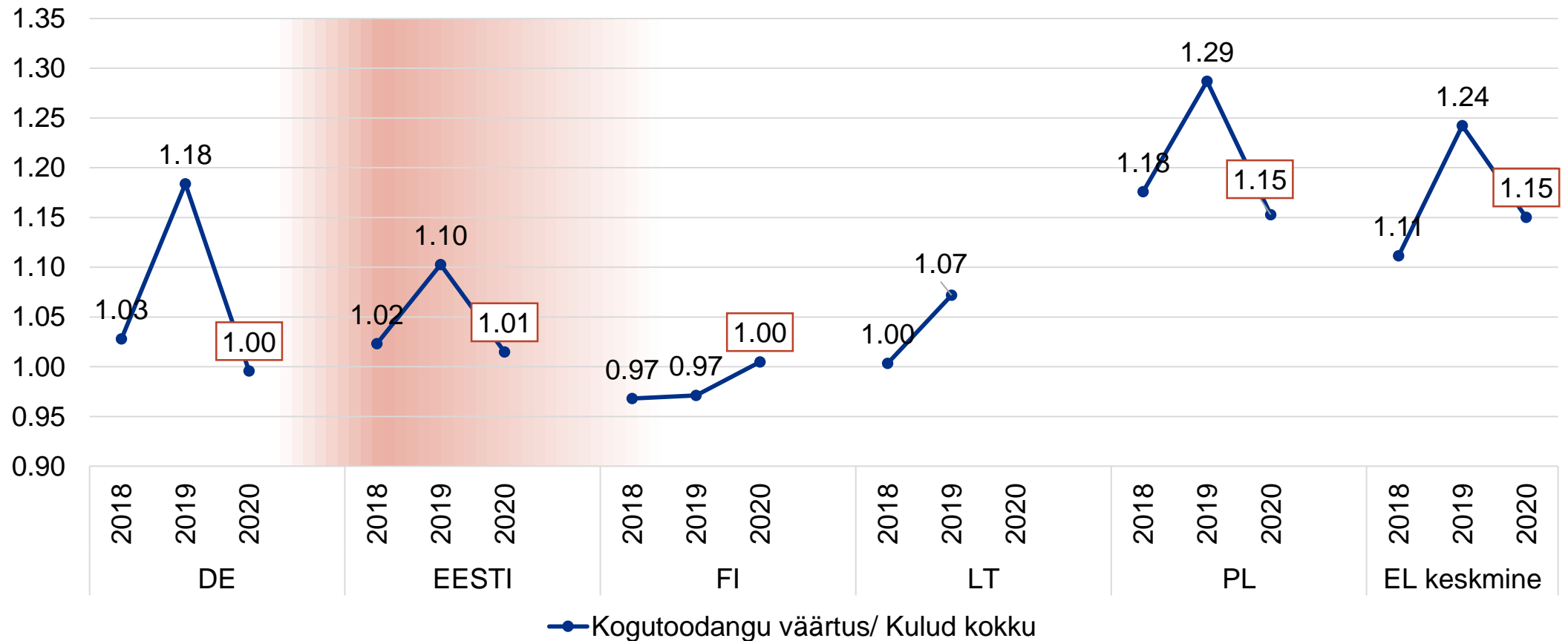
Sissetulek toetustest

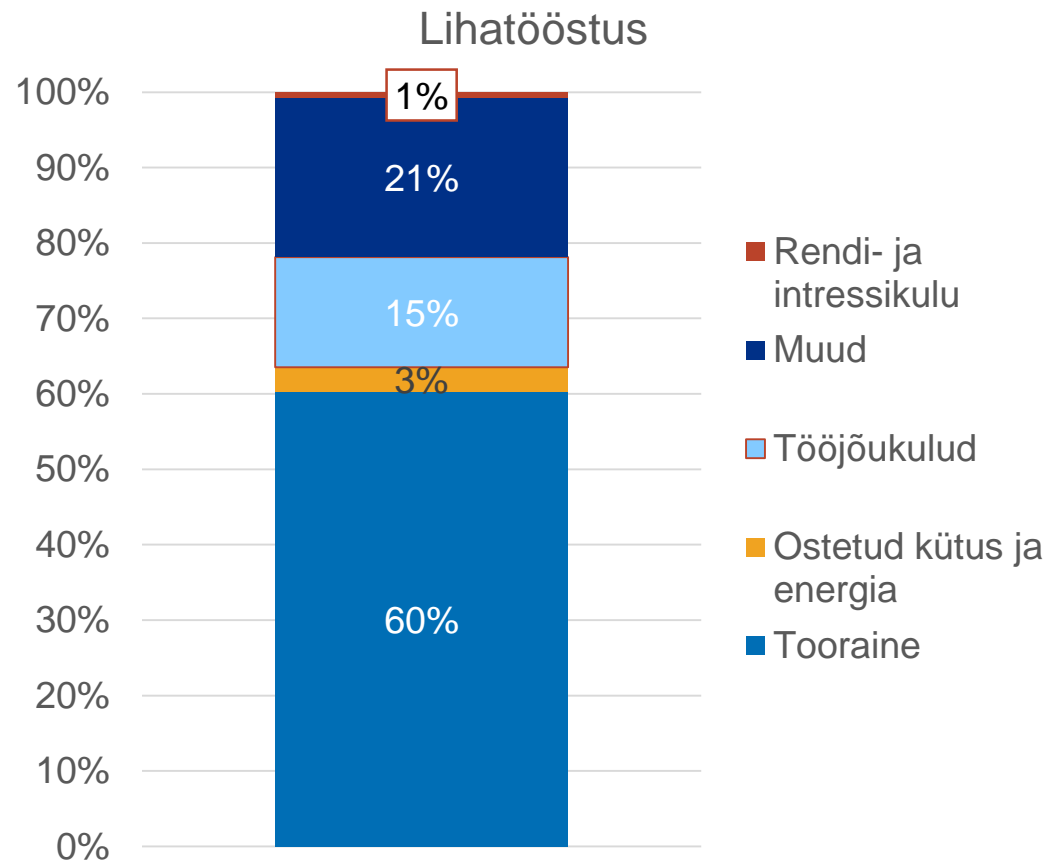
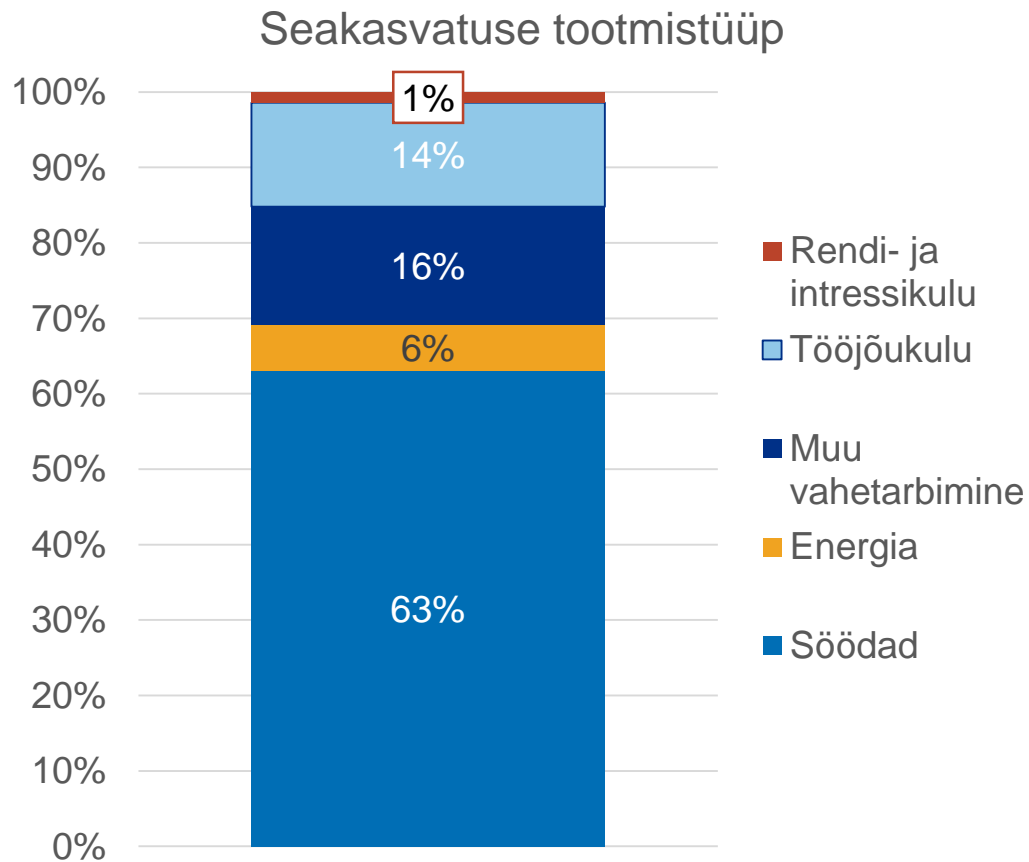
Kuludega toimetulek 2019-2021

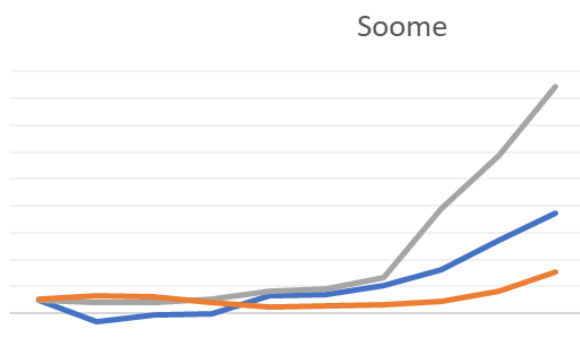
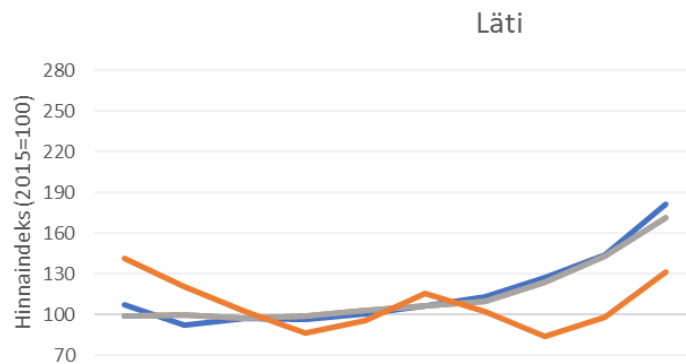

Sea- ja linnukasvatuse tootmistüübi kuludega toimetulek 2018-2020 valitud liikmesriikides

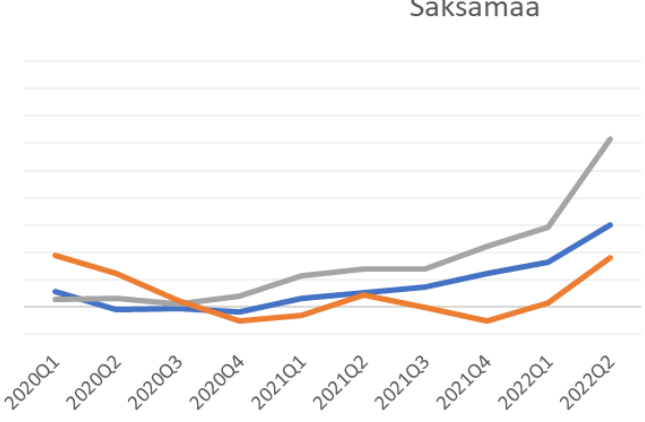
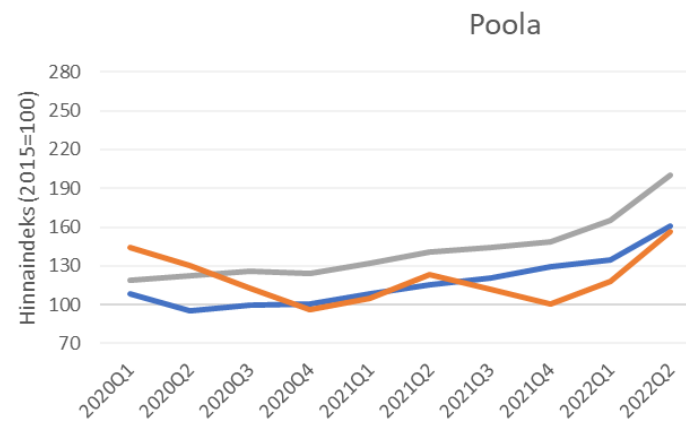
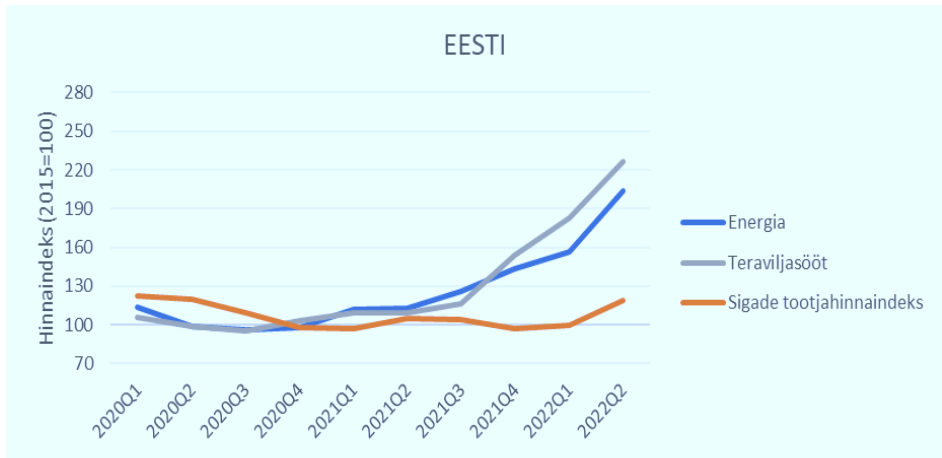
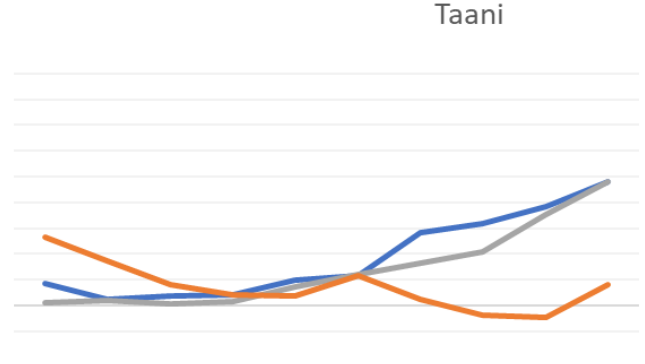
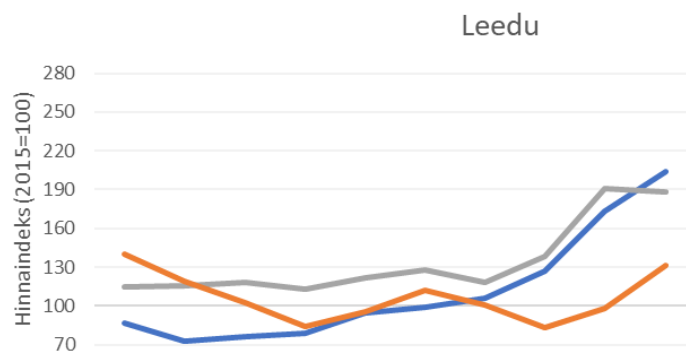

Kulude struktuur seakasvatuses ja lihatööstuses oli...

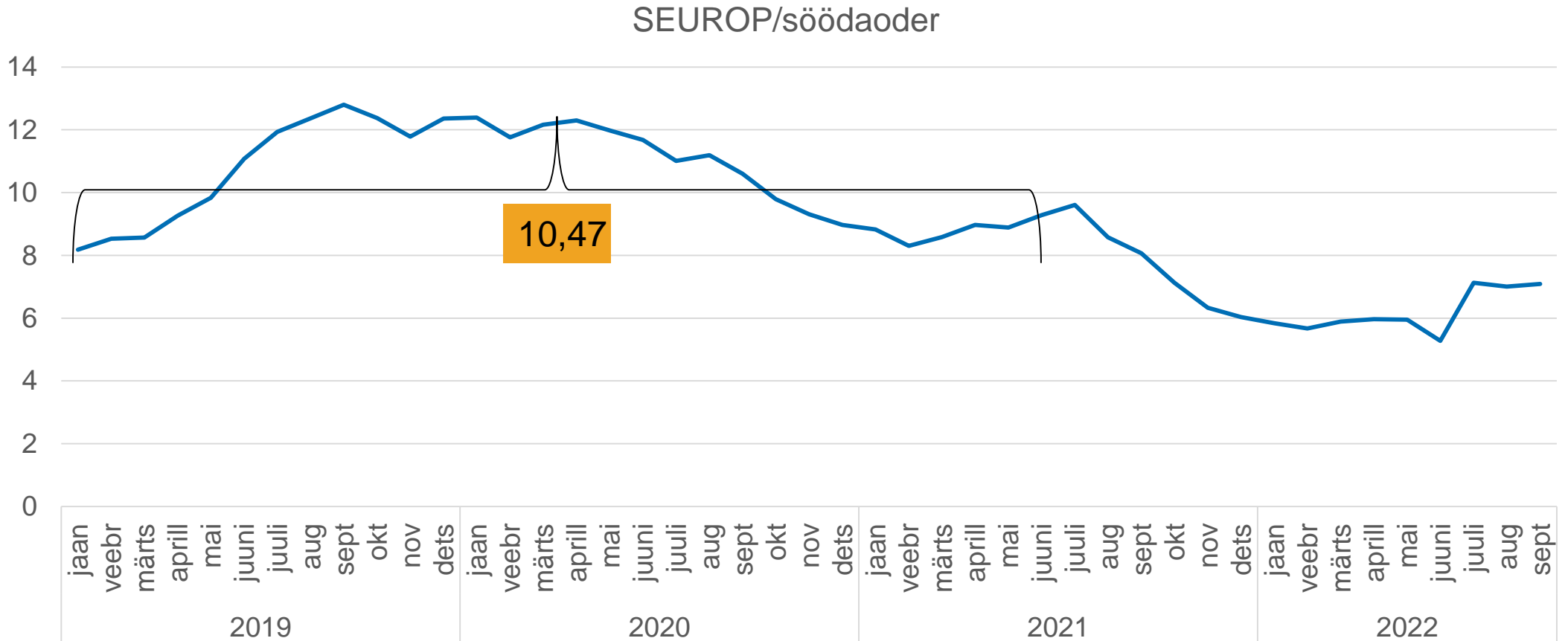
— Energia
 — Teraviljasööt
 — Sigade tootjahinnaindeks

— Energia
 — Teraviljasööt
 — Sigade tootjahinnaindeks

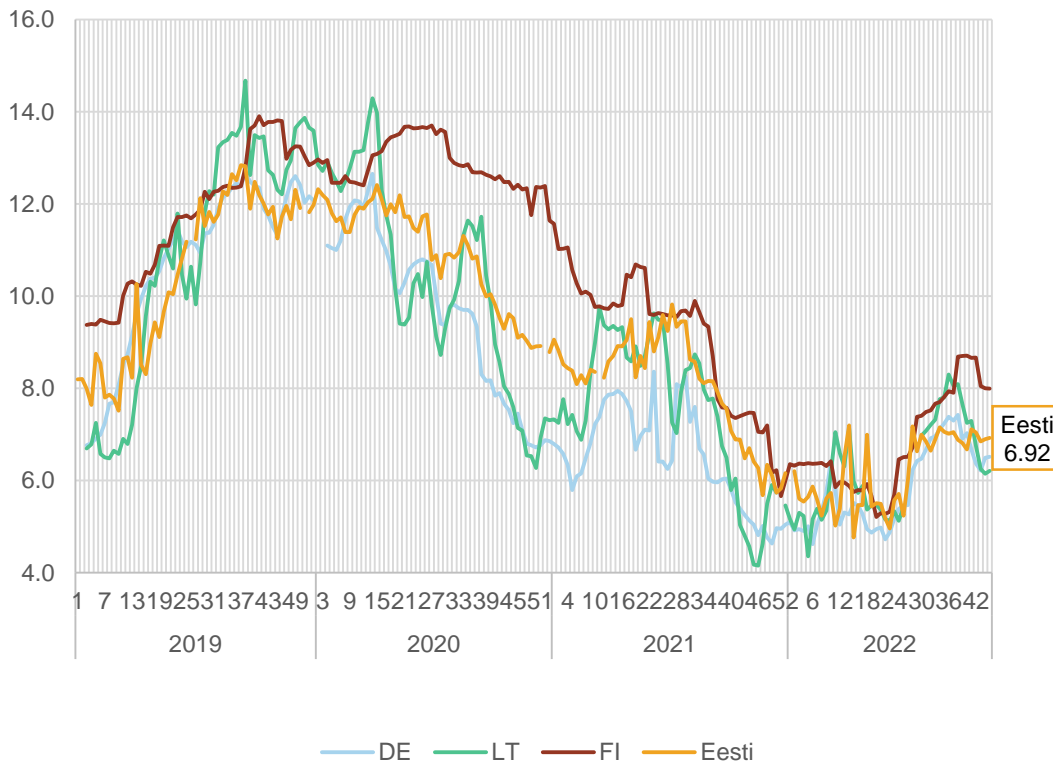
Allikad: Eurostat

Sööda hind vs sealiha hind Eestis

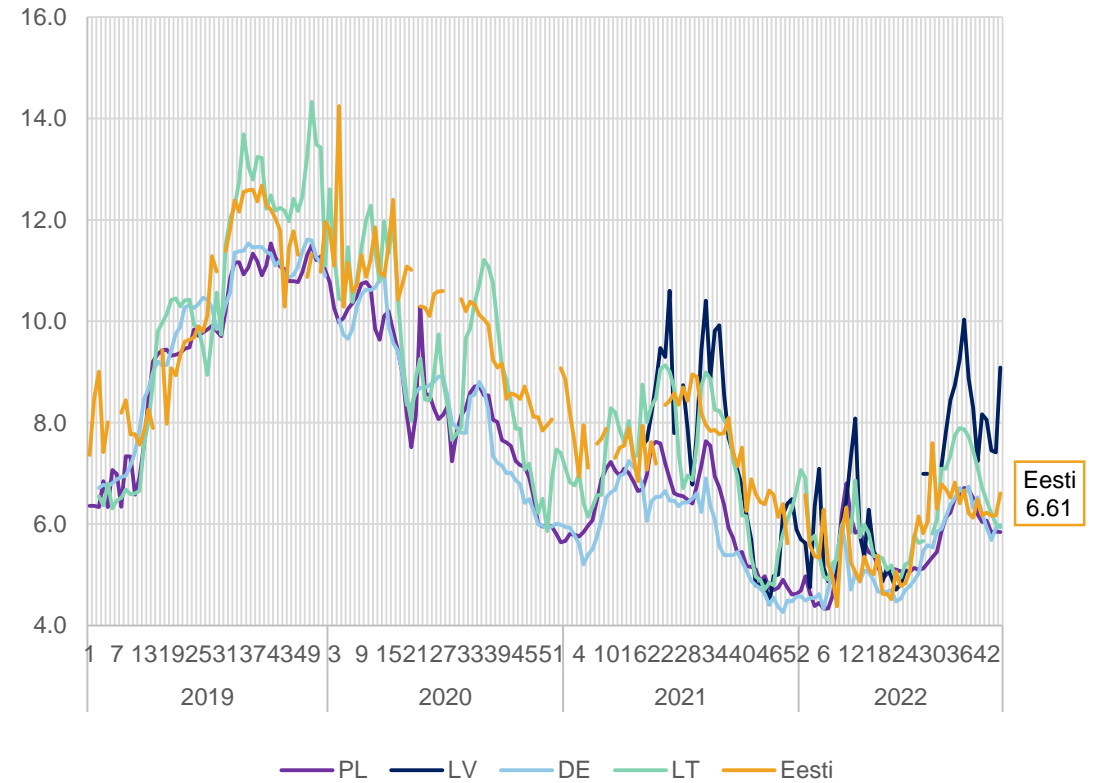

Sööda hind vs sealiha hind võrdlusriikides

Searümba E-klassi hind/Söödaodra hind

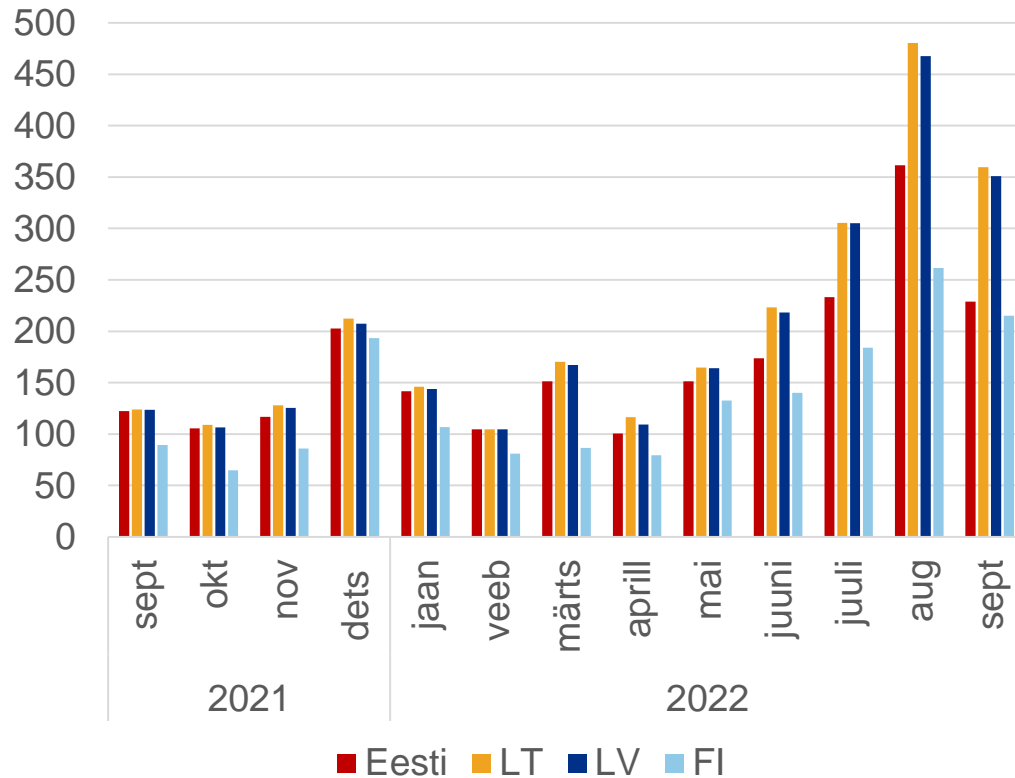

Searümba E-klassi hind/Söödanisu hind

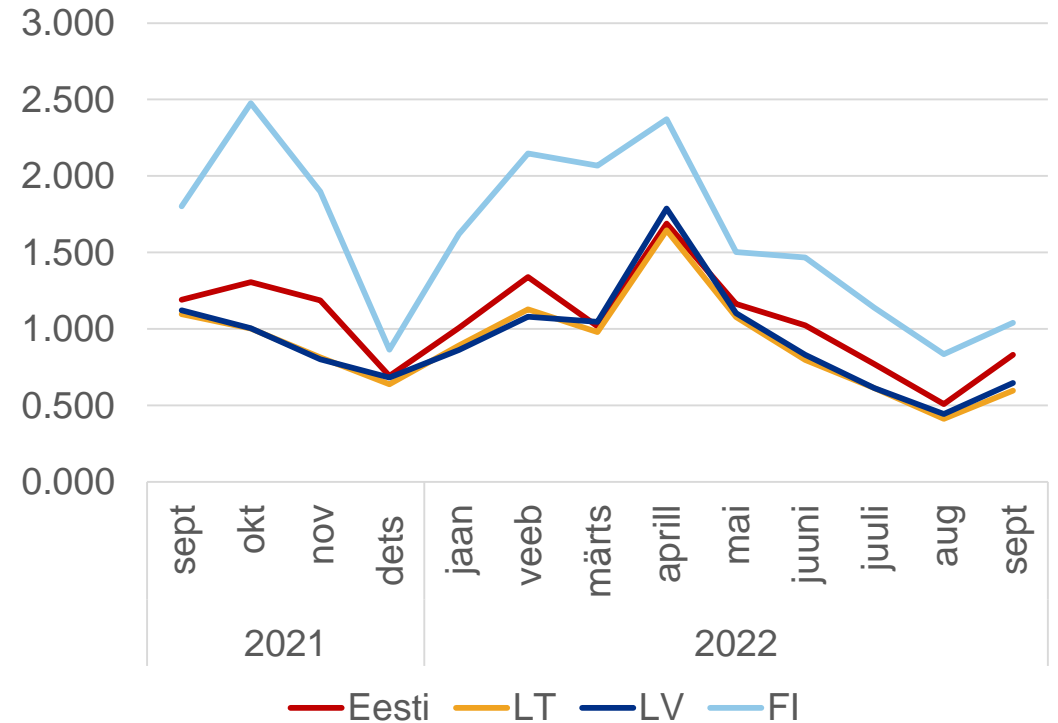

Elektri hind vs sealiha hind

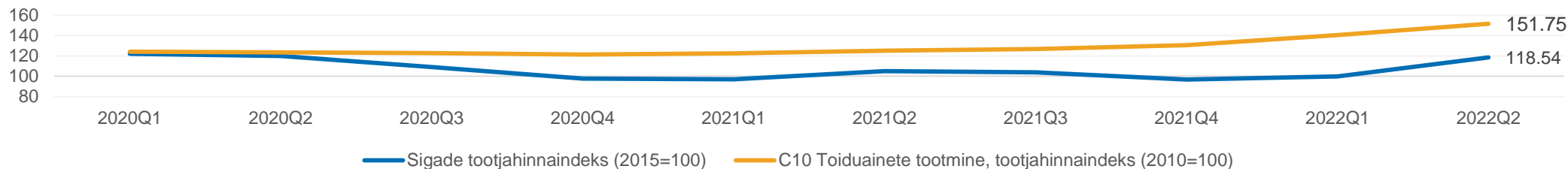
NordPool elektri börsihind €/MWh

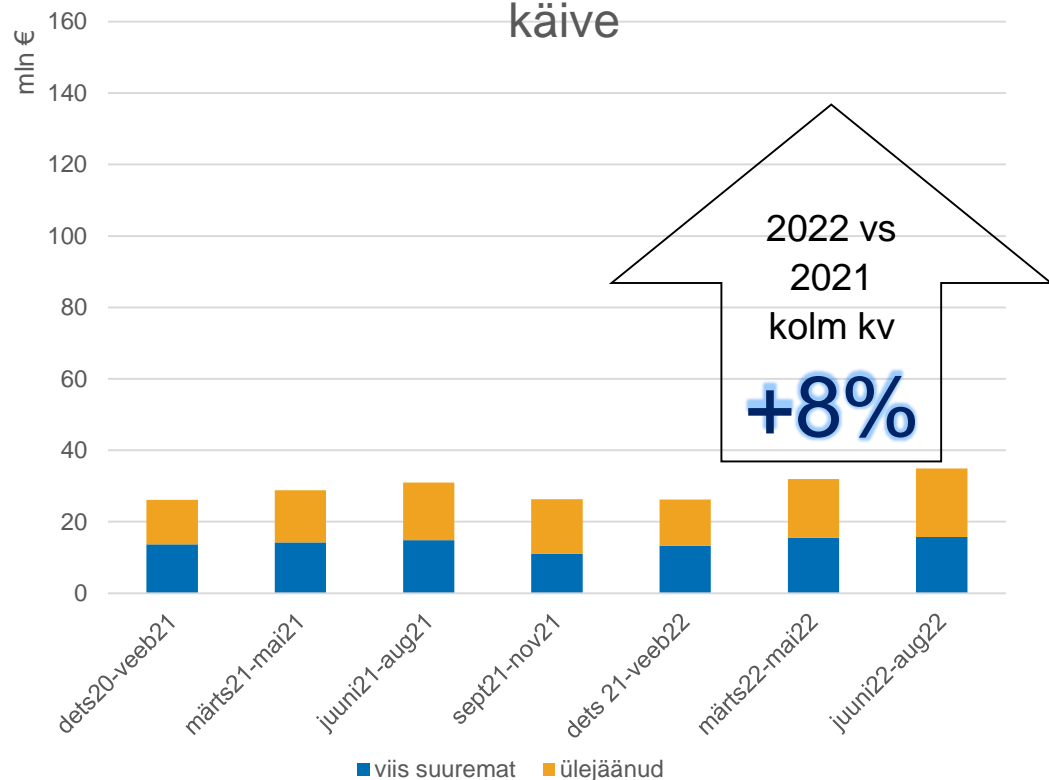
Sealiha E-klassi hind/elektri börsihind (NordPool)

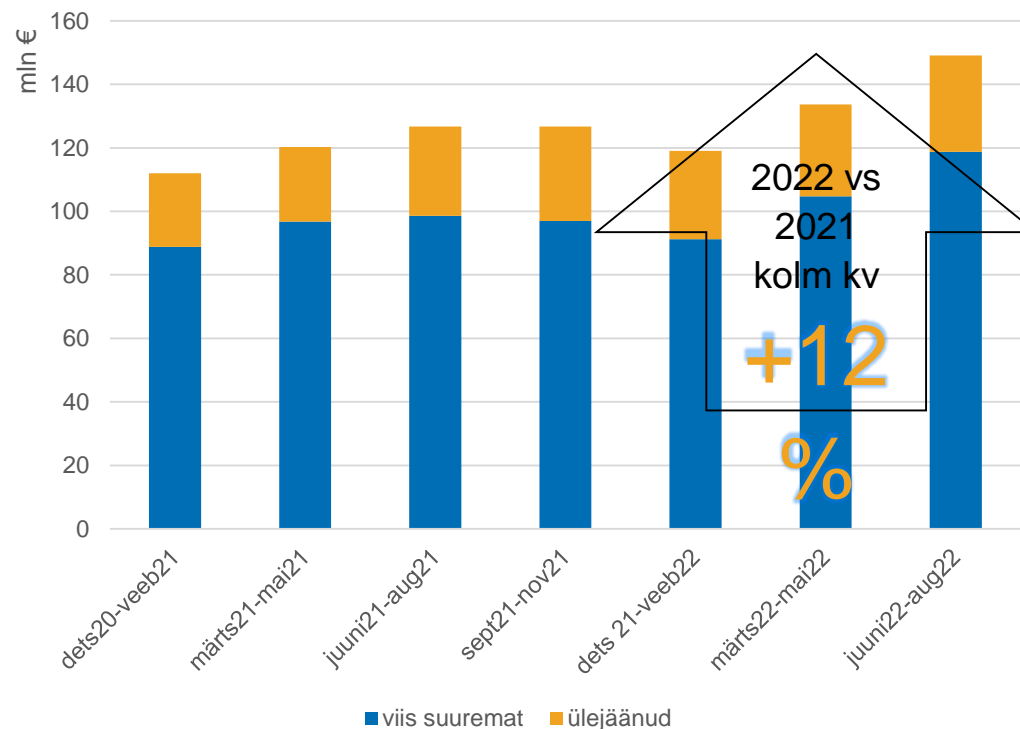
Deklareeritud käive lihatööstused ja seakasvatajad

Seakasvatajate (n= 54) deklareeritud käive

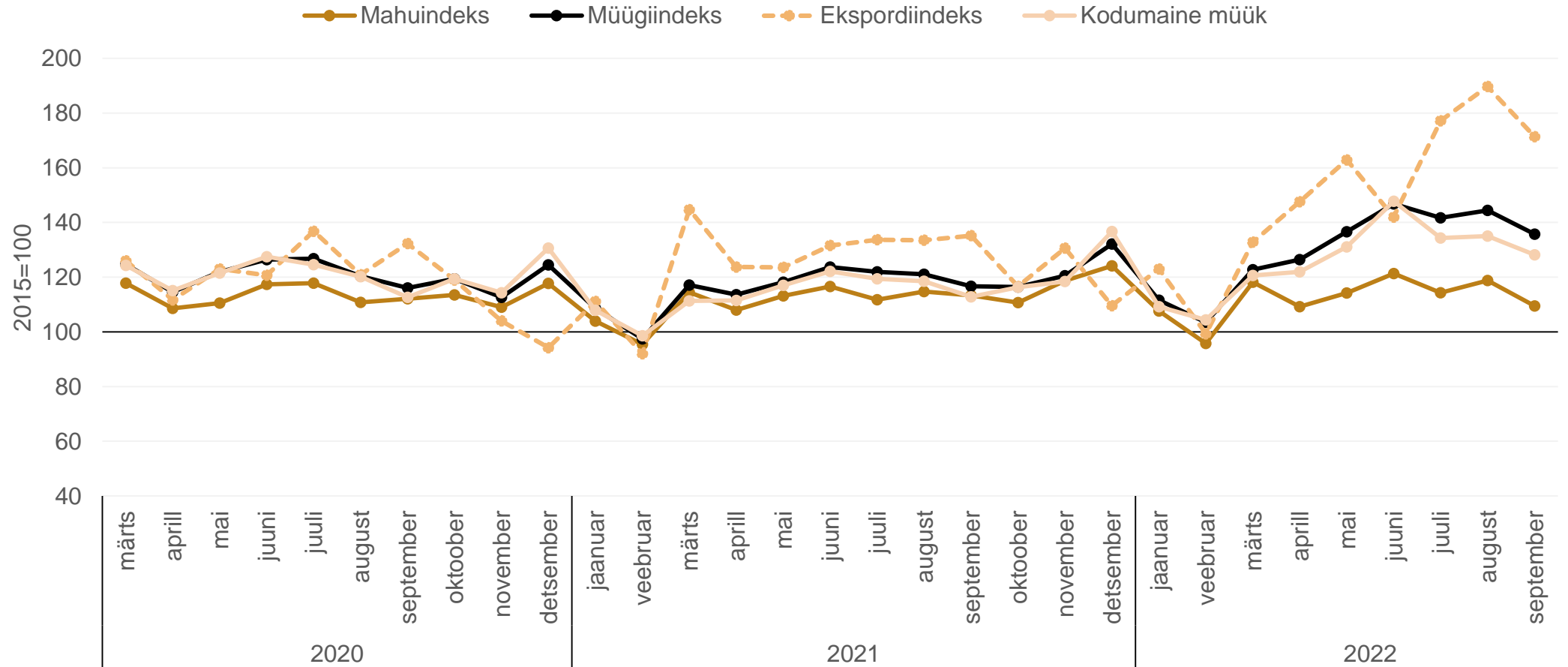

Lihatööstuste (n= 68) deklareeritud käive

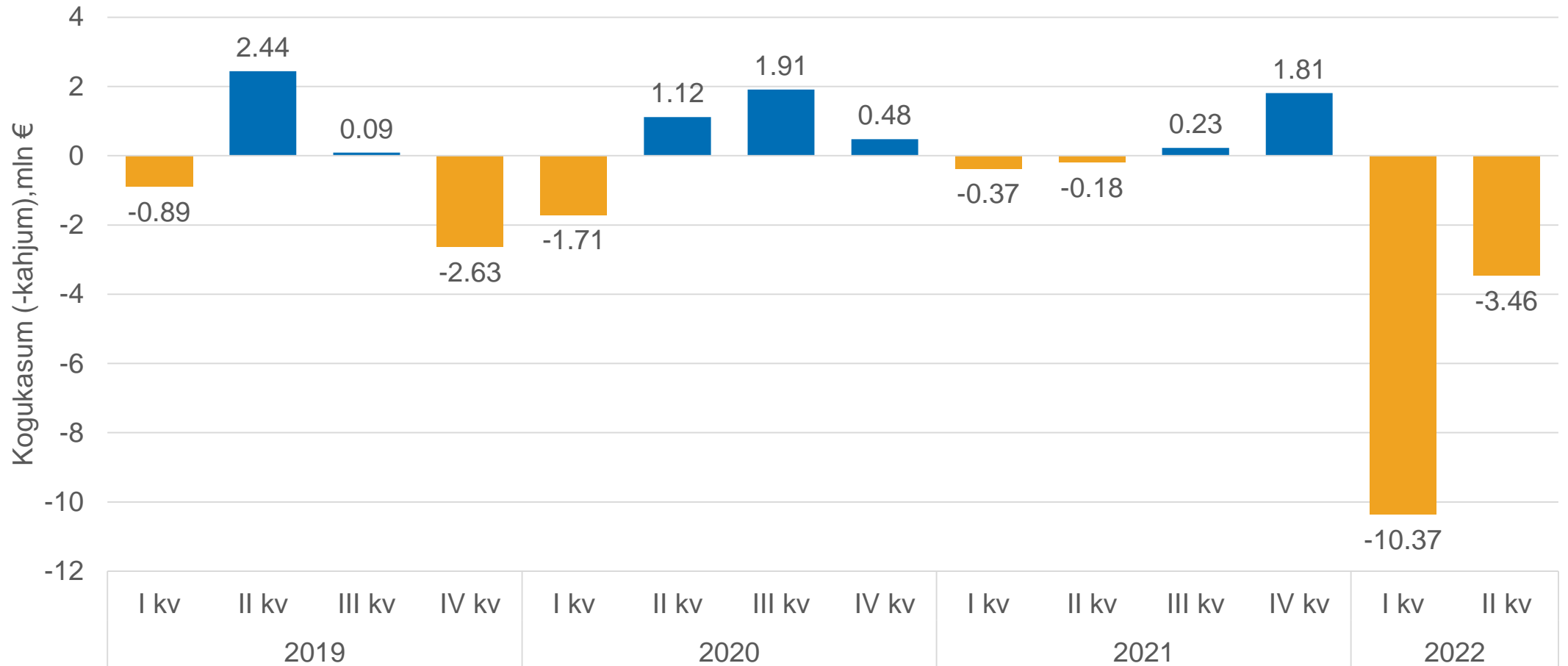

Tööstustoodangu indeksid

C101 Liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine

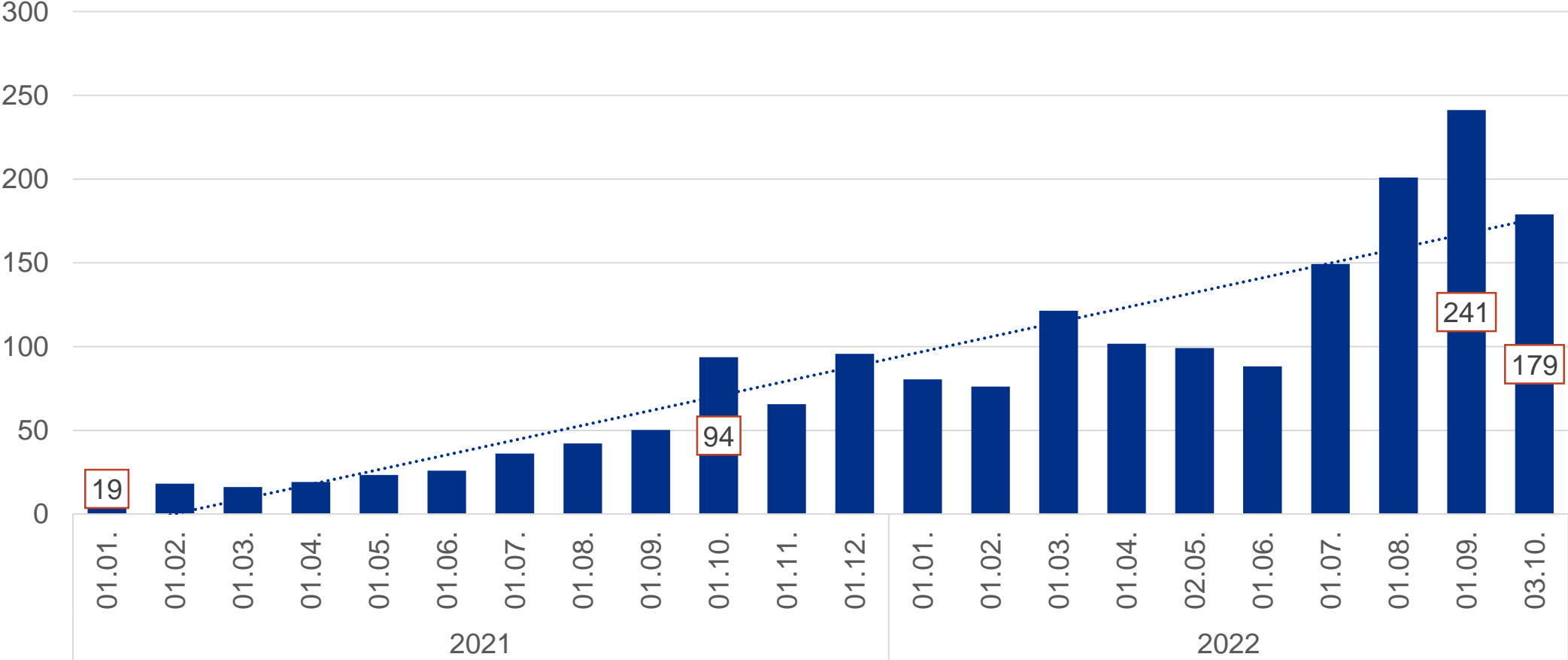

Lihatööstuse kogukasum (-kahjum) I kv 2019-II kv 2022

Gaasi hind

EU Dutch TTF EUR/MWh

Allikas: EU Natural Gas - 2022 Data - 2010-2021 Historical - 2023 Forecast - Price - Quote (tradingecon)

Kuidas edasi?

MEGATRENDID... MÕJU PÕLLUMAJANDUSELE

DEMOGRAAFIA

Kasvav rahvastik – 70% rohkem toitu (2050)
Sissetulekute kasv = muutuvad
tarbimisharjumused
Linnastumine – 2/3 rahvastikust

LOODUSRESSURSID

1/3 põllumajandusmaast degradeerunud
Põllumajandus 80% metsa raadamise
põhjuseks
Toit vs energia

KLIIMAMUUTUSED

Põllumajandus 1/5 KHG emissioonist
Põllumajandus peamine metaani emissiooni
allikas
Mõju saagikusele

TOIDURAIKAMINE

1/3 toodetud toidust jääb tarbimata
= 1/4 maailma veetarbimisest
Maailma suuruselt 3. KHG emiteerija

Kestlik toidusüsteem tagab toidujulgeoleku ja toitumise viisil, mis ei kahjusta majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid eeldusi, et tagada järgmistele põlvkondadele toidujulgeolek ja toitumine

Sealiha peegeldusgrupp

Euroopa Komisjoni poolt kokku kutsutud **sealiha se** väljakutsetele **lahendusi otsiv** töögrupp

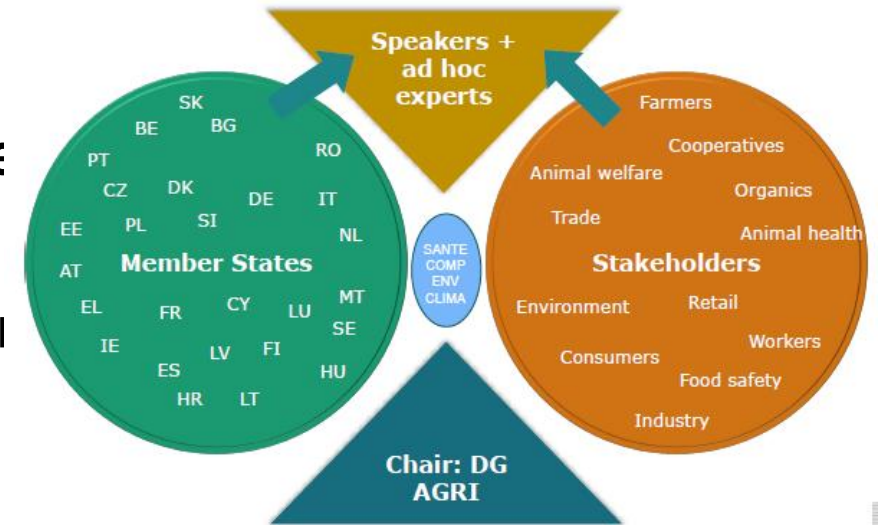
Osalevad sidusrühmade (esmatootmisest tarbijate liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni esindajad ning teemapõhised eksperdid

Arutelu teemad:

- Sotsiaalmajanduslikud muutused (sh sektori struktuur, [tootjaorganisatsioonid](#), ühistegevus, lepingud, [eksport](#), lühike tarneahel, ÜPP strateegiakava tugi, märgistamine, geograafilised tähised, tarbimistrendid, mahetootmine, riskijuhtimine)
- Keskkonna ja kliima väljakutsed (sh pidamisviisid, süsiniku jalajälg, KHG heide, biogaas, TA-tegevused)
- Loomade tervis ja heaolu (sh transport)

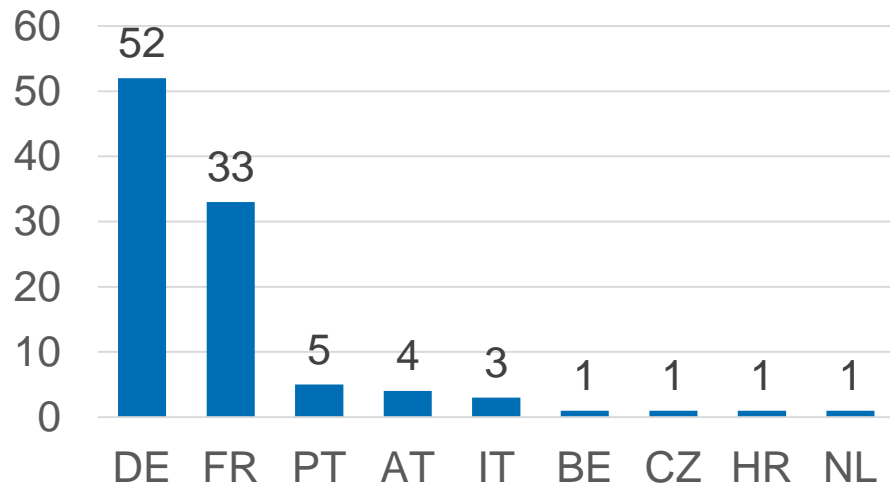
Ajaraam - kokku 6 kohtumist perioodil 10.märts - 21. november 2022,

lõppraport 18. jaanuar 2023

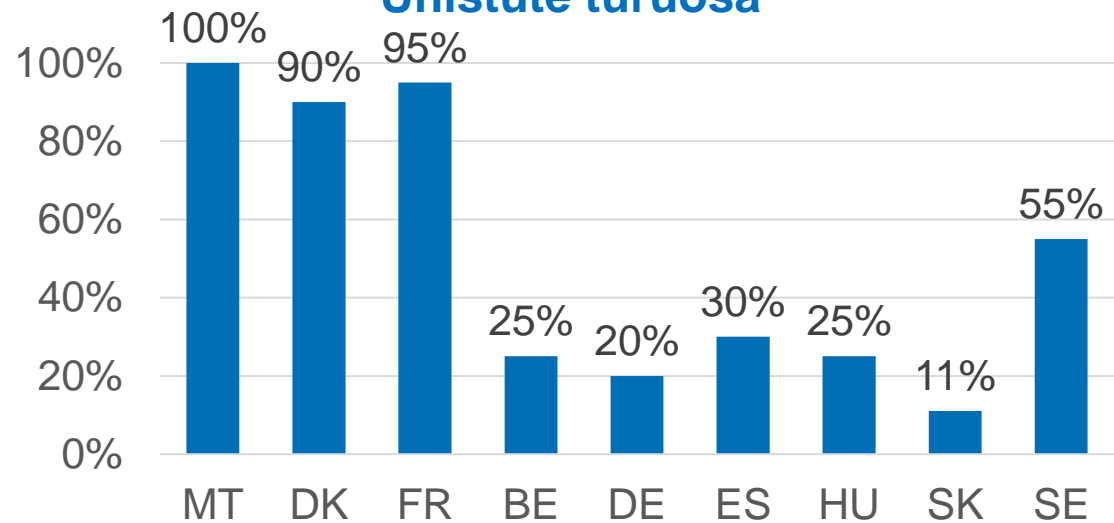

Koostöö sealihasektoris Euroopas

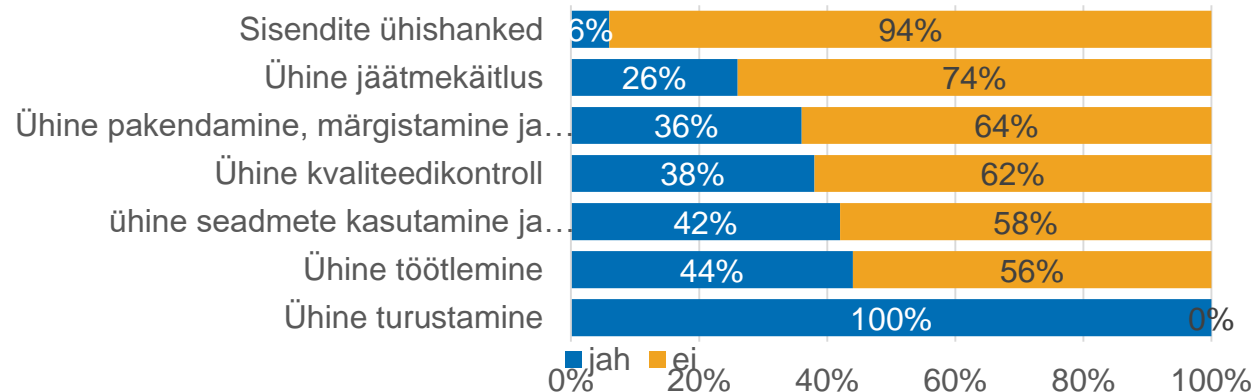
Tunnustatud TOd – 101

Ühistute turuosa

TO liikmete ootused TOga ühinemisel

Allikas: Study of the best ways for producer organisations to be formed, carry out their activities and be supported, 2019

Tootjaorganisatsiooni majanduslik kasu

tootja

Turuosa – stabiilne ja parem juurdepääs turgudele - toodete turustamine, hind ja müügingimused, madalamad tehingukulu; erinevad turustuskanalid (TO saab valida, kuhu müüa), toodete promotsioon ja otseturustus, tooted vastavalt turunõudlusele

Tootjate positsioon väärtuahelas – võimalik anda toodetele suuremat lisaväärtust ja seeläbi müüa suurema lisandväärtusega tooteid valitud turgudele (eksport), uued turustus-, turundus- ja finantsstrateegiad, lisanduv sissetulek tootjatele, võrdsem läbirääkimispositsioon ostjatega

Majanduslike riskide maandamine – riskide vähendamine ühiste investeeringute kaudu ladustamisel, töötlemisel, parem turukindlus (kokkulepitud hinnad ja müügikogused), kindlustus (ventilatsiooni tõrgete vastus)

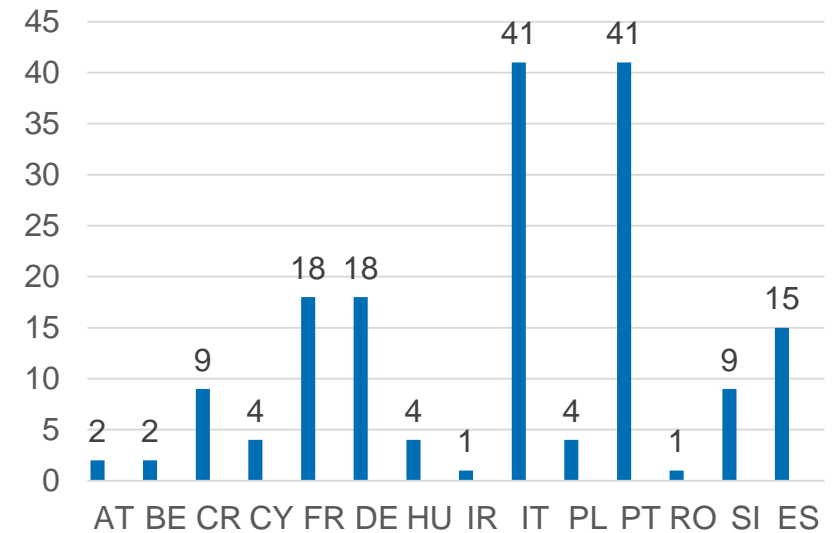
Paremad võimalused sisendite hankeks, parem info vahetus – väiksemad tehingukulud (hinna läbirääkimised, lepingute sõlmimised, info hankimine müüja kohta, tarnetingimused), parem juurdepääs finantsidele, infovahetus tootjatele (analüüsid, ülevaade standarditest), TA tegevused

**Toodete turustamine ja turundamine muutub üha olulisemaks TO
põhiülesandeks**

Liidu kvaliteedikavad sealihasektoris

- Geograafilised tähised (GI) on intellektuaalomandi õigused, mis kaitsevad põllumeeste ja tootjate õigusi
- Nime kasutamine kaitstud - ainult toodetel, mis vastavad spetsifikatsioonile
- Aus konkurents – avatud kõigile tootjatele, kes toodavad vastavalt spetsifikatsioonile
- GI suurendavad müüki (sh eksportturgudel), loovad lisandväärtust
- Müügiedendus kvaliteedikavade raames toodetud toodetele
- Tarbija kasu – autentset toodet, kindla kvaliteedi ja päritoluga
- GI toetavad kohalikke maitseid ja traditsioone, toidukultuuri, maapiirkondi

Sealihatoodete GI

Austria riiklik kvaliteedikava – AMA kvaliteedimärgis seakasvatused

AMA kvaliteedimärgi eeskirjad seakasvatuses sätestavad nõuded sigade tõuaretuseks, kasvatamiseks ja nuumamiseks.

Kvaliteedikava on avatud kõigile, toodangu päritolu tuleb märgistada.

Vabatahtlike moodulitega:

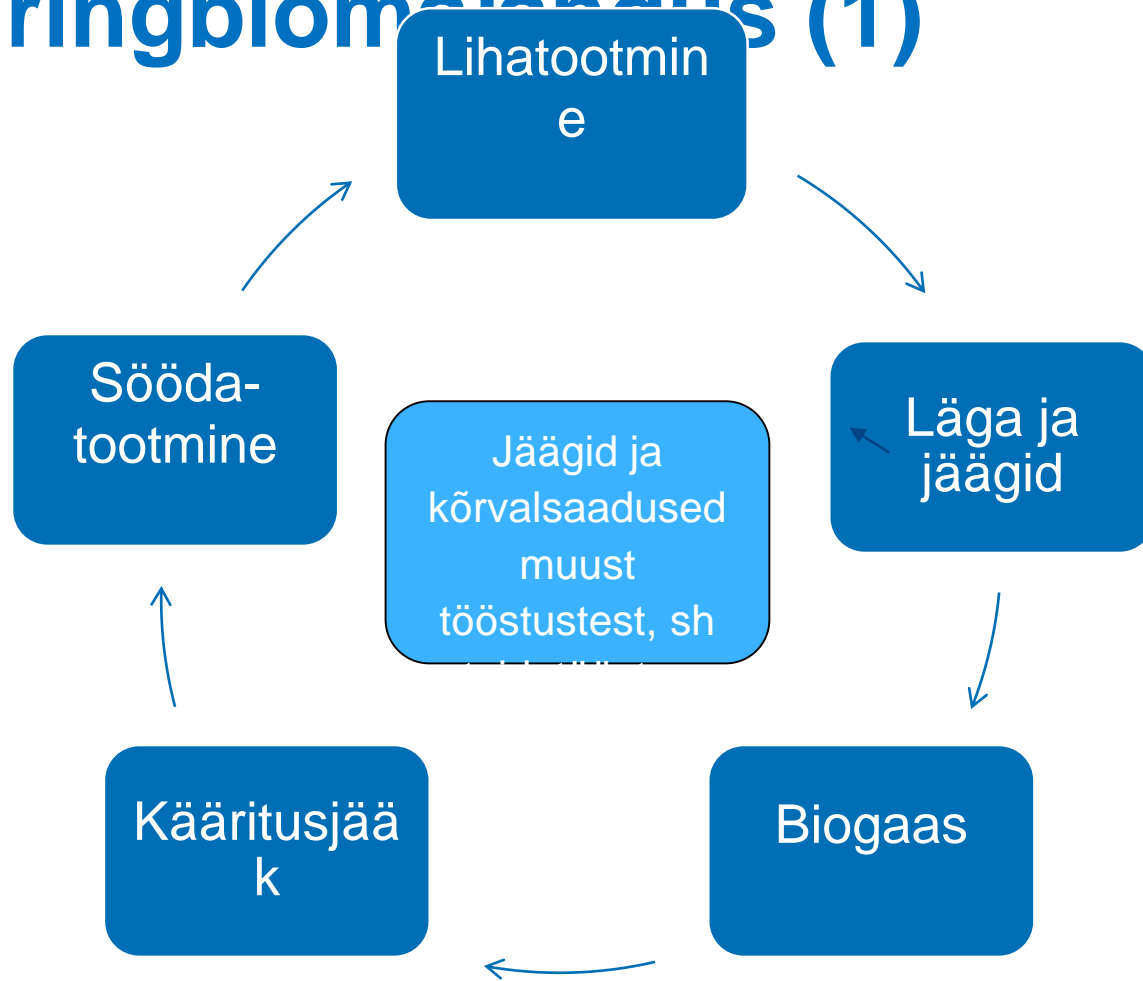
- piirkondlik päritolu;
- erisööt;
- loomakasvatuse erivormid;
- loomade heaolu parendamine.

Poola riiklik kvaliteedikava – „QAFP – kulinaarne sealiha“

- Nõuded, mis tagavad QAFP märki kandva toidu kõrgema kvaliteedi ja toiduohutuse;
- katab kogu toidutootmise ahela;
- suurendab tootjate/töötajate usaldusväarsust;
- on avatud kõigile, kes nõudeid täidavad;
- kavas osalejaid sertifitseerib sõltumatu asutus.

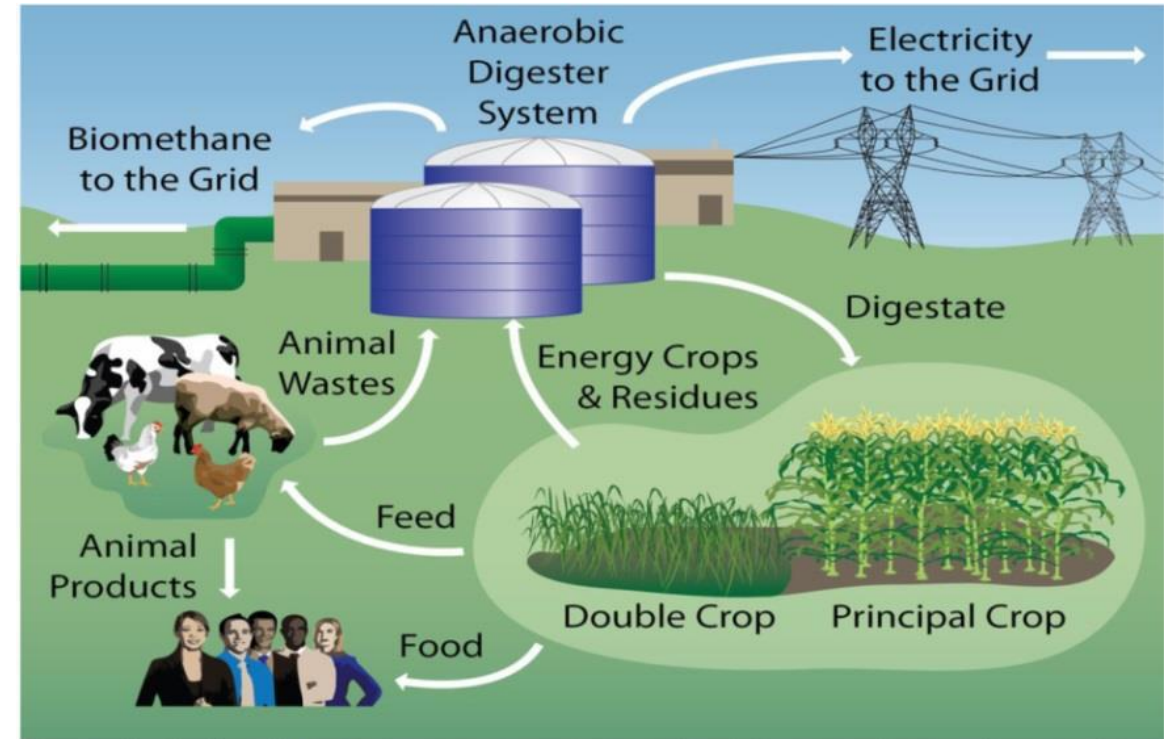
Keskkonnajalajälje vähendamine ja ringbiomajandus (1)

- Ringbiomajandus seakasvatustes - jäätid söödaks, loom kasutatakse „sabast kärسانی“ ära
- Biogaasi tootmine annab lisasissetulekut
- Biometaanii tootmine ja anaeroobne käärütamine on olulised CO₂ heite vähendamisel ja põllumajanduse roheüleminekul
- Digestaat - orgaaniline väetis, mis asendab keemilisi väetiseid ja vähendab KHG heidet ning aitab suurendada süsiniku sisaldust mullas

Keskkonnajalajälje vähendamine ja ringbiomajandus (2)

- Ringbiomajanduslikud ärimudelid - koostöös teiste sektoritega tegevusvaldkonna laiendamise-ühe protsessi jääk on teise protsessi sisend (nn tööstussümbioos)
- Koostöös teiste (valdkondade) ettevõtetega, TA-asutustega uued söodatootmise ja tootmisjäätmete kasutusvõimalused

ÜPP strateegiakava sekkumised 2023-2027

Koostöö

- Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine
- Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine
- Lühikeste tarneahelate ja kohaliku turu arendamine
- Innovatsioonikoostöö projektid

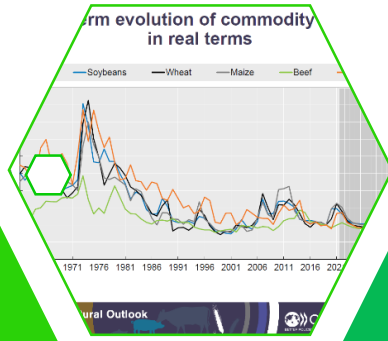
Investeeringud

- Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse + finantsinstrument
- Investeeringud bioressursside väärimdamisse
- Põllumajandustootjate materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud

Investee-
ringud

Vastavus turu
muutustele
ja **tarbija**
ootustele

Koostöö
Kvaliteedi-
kavad

Toidu-
julgeolek

Keskkond
Loomade
heaolu
Antimikro-
biootikumid

Teadmise
d ja
oskused

MAAELUMINISTEERIUM

Tänään kuulamast!